

Előfizetési díj:

Negyedévre . . . 1 frt.
Félévre . . . . . 2 frt.
Egész évre . . . . 4 frt.

Egyes szám 20 kr

Hirdetések felvételnek
a kiadóhivatalban.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ PORZSOLT KÁLMÁN

Megjelen havonként kétszer.

Szerkesztőség
és
kiadóhivatal:

Budapest, VII. kerület,
Erzsébetváros, Akácfa-
utca 7. sz. I. em.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmentetlen leveleket
nem fogadunk el.

Az „Achilles” Sport-Egylet, az „Aradi Kereselyázó-Egylet,” a „Balaton-Egylet,” a „Beregszászi Kereselyázó-Egylet,” a „Budapesti Kerékpár-Egylet,” a „Budapesti Kereselyázó-Egylet,” a „Budapesti Torna-Egylet,” a „Budapesti Vasparipa-Egylet Előre,” a „Budapesti Sport-Club,” a „Debreczeni Kereselyázó-Egylet,” a „Debreczeni Torna-Egylet,” az „Egyetemi Athletikai Club,” „Első Magyar Vivó-Egylet,” az „Érsekujvári Vivó- és Torna-Egylet,” a „Fertői Csónakázó-Társaság,” a „Győri Csónakázó-Egylet,” a „Kassai Kereselyázó-Egylet,” a „Kolozsvári Athletikai Club,” a „Kolozsvári Kereselyázó-Egylet,” a „Fővárosi Vivó-Club,” a „Körmendi Athletikai Club,” a „Kunszentmártoni Csónakázó-Kereselyázó-Egylet,” a „Magyar-Óvári Torna- és Vivó-Egylet,” a „Magyar Velociped-Club,” a „Maros-Vásárhelyi Kereselyázó-Egylet,” a „Maros-Vásárhelyi Kerékpár-Egylet,” a „Lévai Torna- és Vivó-Egylet,” a „Lőcsei Kereselyázó-Egylet,” a „Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet,” a „Nagy-Bányai Kereselyázó-Egylet,” a „Nagy-Enyedi Kereselyázó-Egylet,” a „Nagy-Kamizsai Torna-Egylet,” a „Nagy-Kállói Kereselyázó-Egylet,” a „Nemzeti Hajós-Egylet,” a „Neptun Budapesti Evező-Egylet,” az „Ó-Becsei Kerékpár-Egylet,” az „Ó-Budai Torna-Egylet,” a „Pannonia Csónak-Egylet,” a „Pécsi Athletikai Club,” a „Pozsonyi Hajós-Egylet,” a „Pozsonyi Torna-Egylet,” a „Privigyei Kereselyázó-Egylet,” a „Rimaszombati Kereselyázó-Egylet,” a „Sátoralja Újhelyi Kereselyázó-Egylet,” a „Salgó-Tarjáni Vasparipa-Szövetkezet,” a „Selmeczi Akadémiai Athleta-Club,” a „Soproni Kereselyázó-Egylet,” a „Szabadkai Torna-Egylet,” a „Szarvasi Kereselyázó-Kör,” a „Szegedi Csónakázó-Egylet,” a „Szegedi Kereselyázó-Egylet,” a „Szegedi Torna-Egylet,” a „Székely-Udevarhelyi Kereselyázó-Egylet,” a „Székesfehérvári Kereselyázó-Egylet,” a „Temesvári Kereselyázó-Egylet” s az „Újvidéki Kerékpár- (Bicycle-) Egyesület”

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarországon összes tanintézeteknek.

A „Herkules” kitüntetése.

Lapunkat öt éves fennállása alatt többszörösen érte magas helyről jött kitüntetés. Ujabban szerkesztőink egyikét, Porzsolt Jenőt gymnasiumi, polg. és középkereskedelmi iskolai tanárt és képesített tornatanítót érte azon szerencse, hogy a nm. vallás és közoktatási minister úr ministeri szakbiztosul nevezte ki. A kinevezést egész terjedelmében alább közöljük:

Vallás- és közoktatási magyar kir. minisztertől.
21,202. szám.

Tekintetes Porzsolt Jenő szerkesztő úrnak.

Az 1886. évi május hó 6-án 18,290. szám alatt kelt rendeletem értelmében a budapesti állami elemi és polgári iskolai tanítóképzésben tartandó felső nép- és polg. iskolai tanítói képesítő vizsgálatokhoz a testgyakorlati tárgyakra miniszteri szakbiztosul a folyamatban levő három éves időtartam hátralevő részére Tekintetességedet nevezem ki.

Miről Tekintetességedet arról értesítem, hogy a vizsgálatok idejére nézve a budapesti kir. tanfelügyelőtől fog felvilágosítást nyerni.

Budapest, 1888. május hó 30-án.

A miniszter helyett:

Gönczy Pál,
államtitkár.

Nyílt kihívás box-versenyre.

Tekintetes Szerkesztőség!

Kérem a tek. szerkesztőséget becses lapjában helyet adni ezen nyílt levelemnek. Előre is fogadja legmélyebb köszönetemet.

Igen tisztelt Asbóth Jenő úr!

A f. év máj. hó 26-án tartott Halász-féle verseny alkalmával Uraságod és csekély személyen között szóváltás folyt le, a mely alkalmossal Ön egy, a karra intézett külső battement-t szabálytalannak és iskola ellenesnek nyilvánított. Azonkívül közbelépett akkor, midőn én ellenfeletem a deszkákról lekergettem. Nem akarok most arról beszélni, vajjon ezen zavarások mennyire folytak be a verseny eldőlőtére, hanem mivel kegyed szíves volt engem megbírálni és ezen bírálatát hangosan, a közönség előtt nyilvánítani, egy pár szavam volna Önhöz.

Ön magát e téren tekintélynek tartja, én magamat csak kezdőnek. Ezért nem is iparkodom Önt szavakkal meggyőzni, hanem másképen, ha lehet. És ez a következő:

Én ezennel provokálom Önt egy privát matchre, még pedig keztyű nélkül verekedni addig, míg egyikünk feladja. Ez valódi box-verseny, nem pedig pofozkodás. Én feltételül mást ki nem kötök, mint azt, hogy a verseny 1888. július 1-ig megtörténjék.

Ha legyőz Ön, elismerem az Ön fölényét, de az ellenkező esetben ugyanezt követelem én is.

Reményelem, hogy kihívásomat elfogja fogadni. Adtam időt, hogy trainirozhassa magát. De figyelmeztetem, hogy el nem fogadás esetén nem fogok késni

véleményemet kimondani és Önnel szemben a month-fighter*) elnevezést használni.

Becses válaszát a „Herkules“ utján elvárva maradtam

Antal H. Jenő.

* * *

A fent közölt kihívásra nézve meg kell jegyeznünk, hogy bár nálunk szokatlan, de ez esetben eléggé indokolt. A versenybírónak hangosan tett megjegyzése és rendre utasítása a teljesen korrektül vívó versenyzőt könnyen keltették arra a gondolatra, hogy megmérkőzzék bírójával. A kihívás elfogadása esetében érdekes mérkőzésnek néznék elébe. Bár azt sem szeretnők, ha ez eset precedenst alkotna arra, hogy a versenyzők bíráikat minden ok nélkül provokálhatnák.

Szerk.

A bécsi velociped verseny.

1888. május 31.

A „Wiener Rennverein für Radfahrersport“ tavaszi versenye egyike volt talán az eddig Bécsben tartott velociped versenyek legérdekesebbikének. Igen díszes női közönség s nagy érdeklődő sport férfiak előtt folyt az le szép mezőnyökkel. A rendezés semmi kívánni valót nem hagyott hátra, az egyes számok gyors egymásutánban következtek, talán csak a néző közönségnek lehetett panaszja, hogy a túltömött helyeken jól nem láthatott. Térjünk át a versenyekre.

1. Megnyitó verseny, táv 2000 m. Hat nevezés közül indultak öten, valamennyien bécsi egyletekből, könnyen győzött Lang A. folyton vezetve vagy 80 méter előnnyel, második Hampel H. rossz harmadik Schütz az idő elsőnek 3 : 55¹/₅ másodiknak 4 : 5¹/₅ mpercz.

2. Osztrák bajnoki verseny. (Bicycle) Táv 2000 méter. Kilenczen neveztek, hatan jelentek meg, Goebel József Frankfurttól, Gericke A. Spiegel C. Bottcher, Schwarzenberg bécsi, és Böhm E. a gráci egyletektől. Óriási feszült érdeklődéssel néztük e versenyt, hol a már oly nagy dicsőségeket aratott frankfurtival Bécs addig legjobb velocipedezői szálltak sikra. Goebel egy középtermetű jól megtermett, erős izmú ifjú ember, még egész sima arczczal, a versenyen szép nyugodtságot s kitünő erőt mutatott be, s már e versenyenél látható volt nagy fölénye a bécsiek felett; az indulás repülő starttal szépen sikerült, s igen szép rohammal váltakozó vezetéssel egy csomóban jöttek az utolsó körig, hol Goebel egy gyönyörű spurt-el vagy két hosszal elhagyva ellenfeleit, biztosan elsőnek érkezett be 3 : 29¹/₅ igen szép idő alatt, két hosszal mögötte Gericke, jó harmadik Spiegel.

3. Osztrák bajnoki verseny. (Tricycle) Táv 2000 m. Hat nevezett közül hárman jelentek meg a startnál, a bécsi „Wanderer“ clubból ketten, Sild, a nálunk is ismert kitünő tricyclista, és Pernold és Frankfurttól Stein L. egy vékony igénytelen fiatal ember, úgylátszik azonban edzett acél izmokkal. A vezetést úgylátszik a frankfurti itt sem forcirozta, igyekezett mindössze is el nem maradni, s az utolsó körnél jött az élre s vezetett végig s igen szép finishel biztosan nyert 3 : 41²/₅ mp. alatt, második Sild 3 : 42 mp. alatt.

4. Az osztrák-magyar velociped szövetség bécsi osztályának versenye. Táv 5000 m. Neveztek nyolczan s indultak öten bécsi egy-

letektől, szép végküzdéssel első lett Sedlmayer 9 p. 29³/₅ mp. alatt, második Neumann F. 9 : 30 mp. alatt. rossz harmadik Zachariades, ki a tiz kör között a legtöbb körben vezetett.

5. Bécsi nagy vándordíj. Táv 2000 meter. Kétülées háromkerekű velocipedek részére indult Stein és Goebel Frankfurttól, Sild és Spiegel a „Wanderer“-től, Klomser és Hutterstrasser a bécsi Bicycle clubból. Ez volt a legszebb verseny az egész nap a frankfurtiakat majdnem legyőzték s csak a páratlan sporttölési képességükkel voltak képesek a hosszú egyenes pályán egy félhossz előnyt kivívni. Felváltva vezetett, hol a frankfurti, hol a két bécsi pár, a negyedik körnél utóbb nevezettek gyors rohammal az élre jöttek s az egész egyenes pályáig, hol a frankfurtiak felküzdöttek magukat melléje, s a leggyönyörűbb derék futásban jöttek a célhoz, mig nem meg kellett a jó második helylyel elégedniök, idő elsőnek 3 : 42¹/₅, utóbbiaknak 43¹/₂ mp. Sild és Spiegel rossz harmadik volt.

6. Szövetségi verseny. Táv 2000. Indultak hét nevezés közül öten s könnyen mintegy 50 meter előnnyel nyert Lenz A. a bécsi „Wanderer“ clubtól, rossz második Weiner J.

7. Prater díj, Táv 2000 meter. Biztonsági gépek versenye. Hat nevezésből ketten jelentek meg a startnál Stein és Sild, az első közben Sild vezetett, Stein ekkor megelőzte s folyton vezetve a három körön keresztül biztosan nyert.

8. Bécsi tavaszi nagy díj. Távolság 10 kilometer. Tiz nevezés volt s nyolczas mezőny alakult. Gyönyörű sikerült látványt nyújtott e verseny. A pályát 20-szor kellett körülhajtani, két körben vezetett Goebel, majd Böhm a gráci Bicycle clubból egész a 9-ik körig, hol Erhart a linzi Radfalmer egylettől vette át pillanatra a vezetést, s felváltva hol ő, hol az előbbi vezettek erős pabeen egész az utolsó körig, hol a frankfurti Goebel ismételt szép spurttel az élre jutva azt folyton megtartotta, jó második Spiegel, harmadik Gericke. Goebel a verseny közepén egy spurtot csinált, úgy látszik kipróbálandó ellenfelei erejét, még pedig teljes sikerrel, mert őket nagyon könnyen elhagyta, erről meggyőződve ismét visszamaradt a mezőny közepére, hagyva erejét a végére, ezt azonban igen rosszul tette, mert így a kiszabott 19 percz alatt nem tette meg a pályát s a szép 250 frtos értékű tiszteletdíjtól elesett, 19 : 2 mp. alatt téve azt meg, a második Spiegel 19 : 2²/₅ mp. alatt.

9. A még elsőséget nem nyertek versenye. Táv 2000 m. Kilencz nevezés közül indult hét, s a bíróság hibájából indult Sedlmayer is, elsőnek is érkezett be, de mert ő a 4-ik számú versenyben e napon már győzött a díjat Neumann kapta meg, idő: 3 : 47¹/₅ mp. második Zachariades 3 : 47²/₅ mp.

10. Handicap. Távolság 2000 meter. Tizenketten neveztek s heten fogadták el a handicapot mit azonban ez alkalommal nagyon aránytalanul adtak. A frankfurti Goebel a neki adott térhátrányt az első körnél játszva behozta s így a három körben a verseny már teljesen el volt döntve; nyert is úgy mint akart.

Ezzel végződött a bécsi velociped verseny. A bécsi sportsmannok nagy szomorúságára, valahányszor a frankfurtiak közül megjelent egyik is biztos volt a leveretés. Igen kitünő erő mindkettő bár Goebel jóval felette áll társának, s tekintve fiatal korát, a külföld erőivel is felveheti még a keztyűt. Győzelmeiket a közönség legnagyobb része roppant nagy tüntető örömmel vette, tapssal és kendő lobogtatással üdvözölve őket.

Porzolt Benő.

*) Month-fighter = szájjal-viaskodó, szájhős. Szerk.

Athleta versenyek Kolozsvárt.

Kolozsvár, 1888. május 27-én.

Ma tartotta, a sétatéren és az egyetemi boncztani intézet előtti síkon a Kolozsvári Athletikai Club VII. nyilvános viadalát. Verseny bírák voltak herczeg Lobkovitz Rudolf cs. kir. altábornagy, Albach Géza, gr. Bély Ákos, dr. Felméri Lajos, Gamauf Vilmos, Girsik János, Haller Károly, Héczey Lajos, Inczedy Sámuel honvédeztárs, Kővári Mihály, Matskásy Pál, dr. Baintner Hugó, Istvánffy Gyula és Lukán Aladár.

A viadal néhány pontja reggel 7 órakor a sétatéren folyt le, a következőleg.

I. Kerékpár-verseny azok részére kik a f. évben kezdték a kerékpározást. Első díj bronz érem, második díj, ha 4-en indulnak Stampa díj. Távolság 1000 meter: Versenyeztek Kolozsvári János bajnok, Antal András, Jancsó Lajos. Elsőnek érkezett 2 p. 53 mp. a. Kolozsvári János; másodiknak Antal András.

II. Síkverseny 100 yard. Tiszteletdíj, s minden 11 mp. a. beérkezőnek ezüst érem. Versenyzett: dr. Balogh Vendel, Grosz Viktor, Gáll Simon bajnokjelölt, Gergely Andor, Kolozsvári János bajnok. 11 mpercen belül célhoz ért:*) Gáll Simon bajnok. Ez eredmény a kolozsvári viadalokon még egyszer sem éretett el.

III. Kerékpár verseny haladottak részére. Távolság 2000 meter. Elsőnek ezüst, másodiknak bronz érem. Versenyeztek: Bartha Gergely, Benke Ferencz, Dunky Ferencz, Kolozsvári János, Stampa Keresztély. Elsőnek érkezett 5 perc, 7 $\frac{1}{2}$ mp. a. Bartha Gergely, másodiknak 5 perc 11 mp. alatt Dunky Ferencz.

A viadal többi pontjai a boncztani intézet előtt berendezett síkon d. u. 5 órakor kezdődött s a következő eredménnyel folytak le:

I. Bajnoki távolugrás: második vetélkedés. A legjobb ugrónak Lobkovitz herczeg és a club tiszteletdíja ezen kívül bajnokjelöltség, ha az 570 cm. bajnoki mértéket eléri. 538 cm. átugrása ezüst éremmel, 507 cm. pedig bronz éremmel díjaztatik. Védő Gáll Simon bajnokjelölt. Kihívók 6-an. A bajnoki mérték ez alkalommal nem éretett el. Legszebb ugrás Gergely Andoré; 5 m. 64 cm.

II. Bajnoki akadályverseny $\frac{1}{2}$ ang. m. föld két 3-25 m. széles vízzel telt árok, 3 fal, 7 sövény gát 90 cm. magasságban. Elsőnek ezüst érem és bajnok jelöltség; másodiknak ha négyen indulnak, ezüst érem, harmadiknak, ha hataz indulnak, bronz érem. Jelentkeztek kilenczen. Indult: Antal András, Borbély György bajnok, Gáll Simon, Grosz Viktor, Kolozsvári János. 3 p. 3. mp. a. első Kolozsvári J. bajnokj. II-ik Borbély György bajnok. Az akadályokat és árkot valamennyien gyönyörűen ugarták át.

III. Sulydobás. Bronz érem. Jelentkeztek négyen. A 12 fontos golyót legtávolabb 8 m. 14 cmre Albert Károly dobta.

*) Kár, hogy az idő nincs pontosan megjelölve! Talán nem is mérték az időt versenyórával.

IV. Díszfelvonulás kerékpáron. Részt vettek: Antal András, Bartha Gergely, Benke Ferencz, Dunky Ferencz, Kolozsvári János, Albert Károly, Stampa Keresztély magas gépeken. Kuszko István kangaroon. Rossy Nándor, a budapesti kerékpár egyesület kapitánya rover gépen. A felvonulások 1. 2. 3 és 4 sorokban kitűnően sikerültek. A közönség meglegedve szemlélte.

V. Birkózás: Bronz érem. Jelentkeztek hárman. Győzött: Dörgő Dániel felett Borbély György bajnok.

VI. Síkverseny 1 ang. mföld. Elsőnek ezüst, másodiknak ha négyen indulnak, bronz érem. Jelentkeztek öten. Indult Antal András, Borbély György bajnok, Gidró Gergely, Kolozsvári János bajnok. Első 6 p. 5 mp. a. Borbély György, második 6 p. 10 mp. a. Kolozsvári János.

Vigasz verseny. Tiszteletdíj. Versenyeztek hárman. Győzött Grosz Viktor.

A viadalon katona zene játszott, a költségekre Lobkovitz Rudolf hg. cs. k. altábornagy ismételtén 25 frtot adományozott a clubnak.

A viadalt a versenydíjak kiosztása zárta be, mely alkalommal Haller Károly dr. egy. tan. vál. tag szép beszédet intézett az athletákhoz és a közönséghez. A club tagok elnöküket báró Jósika Lajost lelkesen megjeleneztek.

Az egyetemi rektor szivességéből átengedett versenyter kiváló gondnal volt rendezve s lobogókkal díszítve. A pálya feletti terraszon elhelyezett közönség a pálya minden részét, a verseny minden mozzanatát beláthatta. — Közönség különben mind a két területen rendezett versenyeken szép számmal volt jelen. A club az anyagi eredménnyel is meg volt elégedve.

Kuszko István.

X Sigmund Józsefnek mai számunkban foglalt hirdetésére fölhívjuk olvasóink figyelmét.

Sportpavillon a bécsi iparkiállításán.

I.

Minthogy a hazai sportközönségnek a budapesti országos kiállítás alkalmával sportpavillont is nyújtott a buzgó rendezőség és ennek berendezése még minden sportsman előtt ismeretes leend, — nem lesz talán érdektelen a bécsi iparkiállítás sportpavillonját megismertetni, hogy azok is tehessenek összehasonlításokat, kiknek nincsen alkalma személyesen feljönni.

Az első, igen elegáns szekrény, mely közvetlenül az ajtónál foglal helyet, Gasser Lipót ismert fegyvergyáros jól és elmésen összeállított kiállítását foglalja magában. A tudni vágyó néző itt mindennemű ismétlő fegyverekkel, revolverekkel, stb. találkozik, melyek mind a legjobb ilyenemű találmányok képviselői. Itt láthatók: Remington, Warnand, Spencer, Hämmerless, Complin, Martiny, Kropatschek, Mannlicher, az orosz Berdan II, a francia Gras, a német Mauser, a svájci Vetterli, a török Winchester, az orosz Krnka, az osztrák zsandárok Frühwirth, a magyar zsandárok Kropatschek és az amerikai polgárháboruban használt Colonel le Mat. ismétlő fegyverek. Igen különböző szerkezetű revolverek és „forgópisztolypuskák,” Mauser revolver, igen diszes albániai, ékítményekkel kimart revolverek; továbbá

igen szép kiállítású czéllövő pisztolyok Krnka, Flobert és Anders szerkezettel, mely utóbbi egészen hasonló a Wernldfegyver zárjához. Szóval egész kis helyen annyi érdekes dolog van kiállítva, hogy az ember egy egész órát nézheti.

A terem jobb oldalán vannak az „Öster.-Ung. Radfahrer Bund“ és a „Wiener Rennverein für Radfahrersport“ gyönyörű díjai évkönyvei, kimutatások és nevezetesebb mozzanatok grafikai ábrázolása. Sok rendezetlen egyesület vehetne magának példát jól működő nagy egyesületek tevékenységén. A jobb oldali mellékteremben ismét egy jó órát lehet tölteni, mert itt van a három legnagyobb bécsi velocipedület rak-tára. Menjünk sorba! Először H. Bock gépeivel találkozunk, ki a manchesteri Claviger Cycle Co gyártmányait állította ki. Igen szép az egyik Safety-alakú gép szerkezete, mely a Singer-féle „Extraordinary“ gép hajtó szerkezetére emlékeztet, hol a láb, nem végez körmozgást, hanem inkább lépésszerűen megy előre-hátra, föl és le. Tehát nem olyan mozgás mint a Kaszás által importált „Facil“ gép. Képességéről nem tudok semmit, de azt hiszem a fogaskerék áttétel, sehogy sem válik előnyére. Van továbbá a St. Georges Engineering Company (Birmingham) cégtől egy kétszer keresztződő küllőkkel bíró gép, mely küllőrendszer azonban nem képes zöld ágra vergődni; egyik legveszélyesebb hátránya, hogy soha sem szakad egy küllő, — hanem mindig több. Említésre méltó még a conventry-i Sparkbrook cégtől származó Roveralaku biztossági gép, azon nevezetes újítással, hogy a fékezés egy a hátsó kerékre működő pántfékkel történik. Minthogy ily módo az összes rudak csak húzásra vannak igénybe véve, rendkívül könnyed szerkezet éretet el. A laikus, ki hozzá van szokva a széles erős fékrudakhoz, alig bírja elképzelni, hogy ezzel is lehessen fékezni. A pántfék alkalmazása igen nagy haladásnak mondható, bár nézetem szerint okvetlenül szükséges volna a hátulsó kerék köldökét (a melyen a pántfék van) egy szitaszerű fonással beburkolni; mert így, a hogy most van, apróbb kövek fognak az amúgy is a földhöz közel levő alacsony kerékfékhez jutni és ha a pánt nem a legjobb minőségű aczélból való, hogy a kövek összezuzassanak, — el fog szakadni.

A második cég: Curjel. Összes gépein vörös gummi látható és pedig hornyolások nélkül. Egy időben sokat küzdöttek az ilyen ruggyanta ellen, azt mondván, nagyon csúszik az utczák kövezetén. Most úgylátszik úgy vélekednek, hogy a tisztességes velocipedes főleg országon jár és nem henzeg a városok utczáin. Speciális gép nem látható, de a kiállítottak igen jó benyomást tesznek a nézőre és áruk mérsékelt. Egy háromkerékű gépre fényképezeti készülék van rá erősítve, mely a gépet körülbelül 100 frttal drágítja. Mindenesetre amateurnek igen kedves időtöltés, különösen, ha pl. kárpáti kirándulás tesz, mert az utak mindenütt igen jó karban tartvák és szélesek, a tricycle igen jól használható. A ki pedig sportmükedvelő és a fényképezést is üzi, úgy sem fog arra törekedni, kirándulása alkalmával recordot elérni. Csinosan kiállított kettős tricycle is van új szerkezetű pántfékkel.

A harmadik cég: Brömer-Elmerhausen. Ez kétségeken kívül a legszebb és leggazdagabb valamennyi között. A Kangaroo gépeket ez a cég importálta és jelenleg is a legjobb ily gépeket árusít. Az illető angol gyár a hazánkba szállítandó gépeket szélesebb ruggyantával látja el tekintettel rossz karban tartott utjainkra és a forgatúkat valamivel, jobban a nyereg alá helyezi, hogy a láb függőleges lenyomása minél jobban érvényesüljön. Csinosan van felszerelve egy Safetygép

vadászok számára. A gép jobb oldalán, a kerekek magasságában egy fegyvertartó szerkezet van és a kormányrúd előtt egy meglehetősen terjedelmes bőrdönd. A puska nem gátolja a hajtást, mert nem olyan széles, mint a nyereg. Teljesen új a „Safety Tandem“; ez egy kissé hosszúra nyúlt Safety két egymás mögött ülő emberrel. Mindegyik saját nyomótalpon dolgozik; az egyiknek láncza a hátsó kerék jobb köldökére működik, míg a másiké a baloldira. A mellsőnek tehát sokkal hosszabb láncza van. A kormányzás és fékezést a hátulsó végzi egy nem épen sikerültnek mondható szerkezettel; de azért itt is a kormánykerék a mellső, míg a hátsó a hajtott kerék. A tetemes hosszúságú lánczok pornak és piszoknak minden védőszerkezet nélkül vannak kitéve. Ösmeretes dolog, hogy a lánczgépeken nem szabad a lánczokat erősen megfeszíteni, mert nehéz a gép hajtása. Ez a tulajdonság fel van itt használva a gép fékezésére; egy tárcsa forgatása által szét lehet feszíteni a két lánczdarabot s az ebből származó csapsúrlódás képezi a fékezést. Hogy ezen berendezés mellett szabad-e bátran és erősen fékezni, kérdés; mert igen könnyen megesik, hogy a hajtólapp tengelye, melyen az egyik lánczkerék ül, elgörbül s így nagyon nehezen (vagy talán épen nem) forog a finom és érzékeny szerkezetű csapágyban. Mindenesetre kipróbálást érdemlő újítás; csak a fölszállás lehet kissé nehézkes. A gép ára 350 flor.

Bécsben, 1888. június 5-én.

Swanda Gusztáv.

A „Herkules“ előfizetési ára negyedévre 1 frt.

Vívó-versenyek.

A fővárosi jeles vívó mester — Halász Zsiga — folyó évi május 26-án a budai tornaegylet tágas csarnokában válogatott közönség előtt, egy valóban érdekes viadalt rendezett, melyen a saját és gróf Vay Lajos, Keresztessy Sándor vívómesterek és Farkas János veterán vívónk tanítványai értékes tiszteletdíjakért vetélkedhettek egymással. A verseny-bizottság állott: a kard- és vívó-vívásnál: Farkas János, Jenny Antal, Pogány József és Fischer urakból. Az ökölvívásnál: Dáni Vilmos és Asbóth J. Idő mérő: Bély Mihály tornatanár.

I. Kezdők vívó-versenye. — Neveztek: Stern Miklós és Pollák Jakab mind kettő Halász tanítványa 4 percznyi assaut alatt Stern kapott 8 szurást, Pollák 22-öt, így az első győzött. Mindketten bizonytalan szurással nem correct test- és kéztartással vívnak.

II. Kezdők kardvívó-versenye. Neveztek Lakner Ferencz, Demjén Zoltán, dr. Udvardy Kálmán és Tasnádi Endre. (Lakner Farkas tanítványa, a többi Halászé. Többszöri összecsapás után győzött Demjén Zoltán.

III. Kezdők ökölvívása. Versenyeztek Tasnádi Endre és Pórteleky László. Tasnádi 10 lökést míg Pórteleky csak 4-et kapott.

IV. Haladók vívó-versenye. Versenyeztek: Maksziányi Dezső, Dornhoffer Szilárd, gróf Vay tanítványai, Balogh Bódog Keresztessy Sándortól, Lakner Ferencz Farkastól, Sztrókay Halásztól. E verseny képezte az összes vetélkedéseknek fénypontját, mert a 3 iskola legjobb növendékei mérhették össze kardjaikat. A lovagias kiállítás és gyönyörű üdvözlés a villám-gyors támadás és a műszurások szabatoságával és aesthetikai szép tartásukkal Vay tanítványai ellenfeleik mellett feltétlenül kimagaslottak és az első díjat csak is tulheves és nem elég óvatos támadásaikkal nem tudták ma-

guknak biztosítani. A nyugodt védés a Farkas-iskolának biztosította a győzelmet, mert a sugár növésű Laknert egyik ellenfele sem tudta legyőzni. Többszörös „keresztelés” után az első díjat Lakner Ferencz, a másodikat Maksziányi Dezső vitték el. Utánuk a leányarczu Dornhoffer tünt ki, ki Maksziányival egy olyan brilláns assaut vívott, melyet nálunk már rég nem élveztük.

V. Haladók kard-versenye. Itt aztán már viszont a Halász-iskola fölénye tünt ki, a mennyiben Gerber Károlylyal szemben a többi iskolák nem is képviseltették magukat. Sikra szálltak Gerber és Sztrókay István. — Sztrókay 14-et, Gerber csak 5 vágást kaptak.

VI. Haladók ököl-versenye. Az este 2-ik igen érdekes pontja, melyet a Redout nagy termében is bátran lehetett volna rendezni, mert egy 2 évig Amerikában boxolt magyar pugilista állott ki ez idő szerinti két legjobb boxolónkkal; ez Antal H. Jenő nagyváradi születésű 22 éves fiatal ember, már jól acclimatisált amerikai arczczal, közép izmos termet, nyugodt tartással. Ellenfelei Vermes Lajos és Hegedüs Aladár, mindketten a M. A. C. tagjai. Az első mérkőzés Vermes és az amerikai magyar között történt. Vermes a kitűzött idő alatt több egységre vergődővén győzött, de közben kapott oly hatalmas lökéseket, hogy azok sulya alatt többször földre is bukott. Vermes mint győztes a küzdőterem maradt és nyomban Hegedüssel kellett megküzdenie, ez utóbbi sokkal gyorsabb és óvatosabb lévén nála, villámgyors ripostjaival győzött.

De ekkor már Antal készen várta a nála sokkal vékonyabb Hegedüst. Eleinte csak óvatos lökéseket váltottak, de mikor a yanke egy jól irányzott oldal-lökésével könnyű ellenfelét saját tengelye körül megfordította, ez teljes dühvel átment a támadásba. Antal különben rossz fejparádjai miatt veretett le, mire ő nagy flegmával csak ennyit mondott: „Hisz, kérem, ezek csak csuszák voltak” engedték volna csak őt ellenfelét úgy leverni, a hogy Amerikában szabad. Érdekes disputa volt Halász Zsiga és Asbóth J. között. Az amerikai, Hegedüs alsó parádban tartott kezeit elütötte és aztán akart az így szerzett résen belökní, — a bíró azonban bele szólt a viadalba és megállította a feleket, hogy „ne tessék ütni, hanem döfni.” A maestrónak kellett a publicum előtt leczkét adni, hogy a kéz-elütés az esetben jogosult, ha ez a támadást megelőző védelemképen alkalmaztatik.*)

VII. Képzettek kard-versenye. Sikra szálltak Vermes, Balogh Bódog jeles tornászunk és Hegedüs Aladár. Balogh mindkét ellenfelét biztosra vette, gardja, az igaz, ingatag, de a versenyen hatalmas fej-ripostjaival imponált. Vermes feltétlen bátor támadó, de a védelemben kissé lusta. Hegedüs mindig gyors, de Baloghgal szemben még fiatal erő.

A sikerült verseny után díjak kiosztása és magnum áldomás következett.

Jules.

Az athletika dicsérete.**)

— Váró Ferencz igazg. tanár felolvasása. —

A K. A. C. tagjait Enyed város közönsége ünneplő örömmel fogadta vendégül. Mintha csak régi ismerősök volnának. Némileg úgy is van. Mi ismerjük őket, mert ismertük és szerettük vala az athletika eszméjét, melyet felrészíteni, terjeszteni, tudatosabbá s mentől népsze-

*) A lapunk más helyén közölt kihívás e ténynek alapján történt.

Szerk.

***) Felolvastattat a K. A. C. ápril 22-iki nagy enyedi verseny-gyaloglása alkalmával rendezett sport ünnepélyen.

rübbé tenni jövének közénkbe. Ők is bizonyosan ismerik Enyedet úgy, mint egykori, szükségtől is parancsolt athletikai erőfeszítések színhelyét. A mint jövet az enyedi két fűzfánál elhaladtak: eszökbe juthattak a mi régi athletáink: az enyedi deákok. Azok a fűzfa gerundiumok, melyek egykor ott leszurva gyökeret vertek, régi idők nyersebb athletikai eszközei valának. Az eszközök megváltoztak; de a kar, a láb, a test s mindennek fölött a lélek, mely ezeket mozgatja: a régi apák csontjából való csont, véreből való vér, lelkétől lelkézet valóság. S viszont a Bethlen-kollégium mai ifjúsága, Enyed akropoliszának ezen ifju népe, hogyne becsülné maga is nagyra az athletika eszméjét? Hiszen nemcsak két évszázados krónikája beszél róla, hanem magának is van része belőle. Azonfelül nem foglalkoztatja-e mindennap lelköket, képzeletüket a művelt emberiség ama két ezer év előtti virágkora, a klasszikus hellének bájos, örökifjú élete? Ott kezdődött, ott jutott vala kifejlődésre, sőt teljes tökélyre is csak ott — az athletika eszméje.

Harmadfélezer év előtt, Olympiában, az eliszi Olymposz-aljban, tartott hellén nemzeti játékok versenyterére lépni, győzni a verseny-futásokban, birkozásban, ötös viadalmakban, elnyerni az egyszerű olajág koszorút s a pálmát, megérdemelni, hogy magának, atyjának, szülőhelyének nevére a hirdető ajkáról hallja meg az ünneplő nemzet: a jók legjava törekedett. S a férfiaknak csak a java törekedhetett rá: más, mint feddhetetlen jellemű és szabad hellén, versenyre nem volt bocsátható. A gentleman fogalma már ott érvényben — és tökéletesen egybe volt kapcsolva az athleta fogalmával. Lelkiismeretes gyakorlás, edző előkészület is feltétele volt a versenynek; a jelölt Eliszben, a gymnasiumon (a gyakorlóhelyet nevezték így), tíz hónapot tartozott előlegesen tölteni. A szerencsés győztest otthon a kitérteések megújításával fogadták; elismerésül a közterhek alól felmentetik; játékok, ünnepek alkalmával díszhelyet tartottak számára; eszményképe lett az utána jövő, az ifjabb nemzedéknek. Ama versenyjátékokról hazavitt koszorú becsét semmi sem mutatja jobban, mint az, hogy magokat az ötödévenként tartott olympiai ünnepeket az összes hellének nemzeti összetartozásuk biztosítékának, egységek szivverésének tekintették. Történetírők is minden ötödik évvel új időkört kezdtek számlálni, egyik ünneptől a másikig egy-egy olympiaszt. E nemzeti játékok intézménye a testi erő és erőfeszítés, a lelki bátorság és önmegtartózkodás, szóval a valódi férfítökély iskolája lón, hogy ez által a nemzeti erő és hősiesség forrása legyen. Ezeket tanulván s ismervén ifjúságunk: mintegy klasszikuskori ismerősökül is köszönti athleta-vendégeinket.

S vajjon hölgyeinknek — gondolatban — nem ismerőseik-e ők? Kétségkívül. Mert van-e nő, a kinek nincs, a kinek nem volt eszményképe a férfiról? És vajjon erő és bátorság, kitartás és önmegtartózkodás hiányozhattak-e ezen eszménykép vonásai körül? Am ezek mind athleta tulajdonságok. Boldog, a ki úgy örökölte istenek ingyen kegyelméből, a kinek, még mielőtt küzdött, már körzi halántékát a diadalkoszorú. Boldogabb, a ki akarata és edző fáradoalmak árán szerezte meg sorsának kezéből a valódi férfi-tulajdonságok teljesebb mértékét. Legboldogabbak, ha boldogságukat nők keze osztja. A nő, ha csupán érzelmeire hallgat, nem vesztegeti méltatlanra sem mosolyát, sem koszoruit.

A klasszikus hajdankorban a férfítökélyt egyaránt fejlesztette, követelte, nemzedékről-nemzedékre fokozta a vallás, az állam törvénye, a közigazgatás. Isteneik eszményi emberek voltak, a kiket meg lehetett közelíteni, a kikhez hasonlania lehetett a halandónak. Az

állam törvénye is beavatkozott a férfi-tulajdonok fejlesztésébe; Spártában egész a mesterséges faj-kiválasztásig ment és irgalmatlan volt a satnyaság iránt. A nemzeti versenyjátékok intézménye pedig a szerzett, a kifejtett férfiúi tökélyek biztosabb és biztosabb átöröklésére vezetett. A keresztény nemzeteknél már a férfiúi erény és jelességek közvetlen ápolói a nők; a mióta

Az Olympot az istenek odahagyák,
Templomjaik oszlopi dőltek,
S a szűz anya ezülte világra fiát,
A ki büntől váltta a földet:

vallásos imádat tárgya lett a női eszmény, az — anya, kinek ölében a megváltó, az emberiség jobb sorsa, nemesbülése. Ime, a klasszikus világ férfias jellemével szemben a romantikus kor nőiessége. Amott a nő csak szenvedő, itt cselekvő tényezője a faj tökélyesülésének; csak érezze, értse, hogy kezében a férfi sorsa, a nemzedékek a nemzet jövője. A nő, az ő természetes, rövidlátó számításoktól ment, elferdítelen érzelmeivel, — hogy ne mondjam — boldogságiósló ösztönével alkotja meg eszményképét a férfiról s a milyen az eszménykép: azt közelíti meg, ha a sors ellene nem szól, férje, azt valósítja meg az anyának fiai. A Rozgonyi Piroska szerelmére csak Toldi Miklós méltó, kit a leeresztett sisakrostélyon át is, az idegen fegyverzetben is felismer, s kinek helyébe Tar Lőrincz bele nem hazudhatja magát. Mert az athlétát, a férfit nem a termete teszi, nem a ruhája, fegyvere, hanem egész valója, melynek megítélésében a nő szeme csalatkozhatatlan. A nőnek meg kell vesztegetni az izlését, ki kell azt forgatni egyszerű, józan, őszinte, ártatlan természetességéből, meg kell azt rontani nevelés, társaság, példák, pletyka és rossz regények által, ha azt akarjuk elérni, hogy mint leány, a hiú, vagy a számító környezet szemével lásson; hogy mint anya, bábudít játszó s épen oly hiún gondoskodják magzatjait boldogságáról, mint az övéről gondoskodtak vala. Ha így meg nem rontjátok a nőt, akkor csak férfi az, a kit becsülni tud; akkor férfinak lesz nevéje és akkor férfiakat nevel a hazának, a köznek, mert eszményét követi, azt az eszményképét, melynek kitörülhetetlen vonásai, erő és bátorság, kitartás és önmegtagadás: az athletika együttes céljai és feladatai. És ha vendégeink valóban e célokra és feladatokra öntudatosan szolgálnak, akkor és annyiban hölgyeinknek mindenkor ismerősei ők.

(Folytatása következik.)

A „Herkules“ előbbi évfolyamaiból még néhány teljes példány szerkesztőségünk útján megszerezhető, még pedig a következő áron:

A „Herkules“	1884-iki egész évfolyama	6	frt
„	1885-iki „	8	„
„	1886-iki „	8	„
„	1887-iki „	8	„

Testgyakorló egyesületeink ismertetése.

XI.

Az aradi torna-egyesület választmányának kivonatos jelentése az egyesület 1887-ik évi működéséről.

Tisztelt közgyűlés!

Első sorban van szerencsénk jelenteni, hogy egyesületünk tagjainak létszáma 1887. december 31-ikén, vagyis az egyesületi év befejeztével volt: alapító 4, tiszteletbeli 6, működő 94, pártoló 80, összesen: 184.

Az 1886-ik év decz. 31-én volt alapító 4, tiszteletbeli 6, működő 107, pártoló 87, összesen 204. Összehasonlítva tehát az 1886. december 31-iki taglétszámot az 1887. december 31-ikivel, azt találjuk, hogy egyesületünk tagjainak létszáma a lefolyt évben 20-al fogyott, mely megfogyásnak okát abban kell keresnünk, hogy egyesületünk tagjai közül az elmúlt évben városunkból többen végre elköltöztek.

Az 1887-ik év február hó 2-án tartott rendes évi közgyűlésen egyesületünk tiszttikara és választmánya következőleg alakult: Elnök dr. Robitsek Agoston, alelnök dr. Sallai Béla, titkár-művezető Nagy Sándor, orvos dr. Schusztter Henrik, pénz- és szertárnok Apor Gyula, ügyész dr. Adler Lipót, segéd tanár László Lajos. Választmány: Avarffy Ferencz, Fleischhackker Gyula, Hász Sándor, Heinrich Sándor, Illmann Ottó, Mészáros Lázár, Martiny Gyula, Moesz Károly, dr. Rosenberg Miksa, Sármezey Endre, dr. Steinitzer Pál, dr. Simon Ákos, Winter Adolf, Weiss Izidor és Probszt Mihály. Számvizsgáló bizottság elnöke: Révész Adolf, tagok Pálffy Pál és Schweffer Győző.

Az 1887-ik évben a tornaórák látogatottságát a következő statisztikai kimutatás tünteti ki. Tényleg tornázott az elmúlt évben 65 egyesületi tag és pedig hétfőn, szerdán és pénteken a lyceumi tornateremben.

Legtöbb tornász volt jelen 1887. évi november 26-án 29, és legkevesebb 1887. szeptember 21-én 7. Tehát konstatáljuk, hogy az 1887-ik év a szakszerű működés tekintetében kedvezőbb volt az 1886-ikénél, a mi a mellett bizonyít, hogy a tornázás városunk intelligens közönségénél mindinkább terjed és örvendetes módon fejlődik.

Díztornázást az elmúlt évben sem rendezhettünk és pedig azon okból, mert egyesületünk művezetője magát erősen meghűtvén, évközben gyengélkedett; ugyanezen okból neki szeptember havában egy hónapi szabadságot adtunk, mely időt fürdőben töltvén el, onnan teljesen fölgógyulva érkezett vissza s új erővel és fokozódott kedvvel indult meg a tornázás s most azon kedvező helyzetben vagyunk, hogy egy legközelebb rendezendő díztornázás megtartását jelenthetjük a tisztelt közgyűlésnek.

Az egyesületünk kebelében fennálló vivó-clubnak a lefolyt évben 29 tagja volt, míg az 1886-ik évben 10, s így 19 szaporulat mutatkozik, mely szép különbség legmeggyőzőbben bizonyít a mellett, hogy a tornának egyik ága a vivás is mindinkább terjed s népünk, mely mindenkor ügyes kardforgatásáról és lovagiasságáról volt nevezetes, újra fölkarolja a vivás szép és nemes művészetét. Itt van helyén megemléltünk, miszerint a vivó-clubnak a közös hadsereg tisztikarából is több tagja volt, kik mint az egyesület foglalkozó tagjai működtek s mint ilyenek fel vannak mentve a beiratási és kilépési díj fizetése alól. A részt vett tiszt urak: dr. Kertész Péter ezredorvos, gróf Breda Viktor huszárfőhadnagy, Murz Frigyes gyalogos-főhadnagy, Joánnovits József huszárfőhadnagy, Májai Béla hadbíró főhadnagy, Likudy Cajetán huszárhadnagy, Pfeffer Rezső gyalogos-hadnagy és Nikla József cs. kir. számv. főhadnagy urak valának. Örvendetes jelenség gyanánt üdvözljük ezen tényt, hogy a közös hadsereg tisztikarának derék tagjai oly szép egyetértésben gyakorolják magukat a vivás nemes mesterségében a polgári elemekkel. Tisztelet a derék kezdeményezőknek s kívánjuk, hogy ez a harmonikus együttműködés katonatisztjeink és polgárságunk között továbbra is megmaradjon.

Az elmúlt év folyamán 7 rendes és egy rendkívüli, tehát összesen 8 választmányi ülést tartottunk, melyeken a folyó ügyek 70 szám alatt végeztettek. Ezeket

kívül több bizottsági ülést tartottunk, melyeken különböző, az egyesület beléletéhez tartozó ügyek tárgyalattak.

Torna-szertárunk a lefolyt évben egy új lóval és 50 drb. tölgyfaruddal szaporodott.

Az öltöző szoba teljes felszerelését a mellékhelyiségekkel együtt a lefolyt évben véglegesen befejeztük. Nem mulaszthatjuk el ez alkalommal az építő bizottságnak, mely fáradhatlanul működött, őszinte köszönetünket évi jelentésünkben is kifejezni.

Örömmel jelentjük a tisztelt közgyűlésnek, miszerint egyesületünket azon kitüntetés érte, hogy az országos tornaszövetség vezérferfiái azon óhajításuknak adtak kifejezést, miszerint a II-ik országos tornaünnepélyt a közgyűléssel egyetemben Aradon, mint a legvirágzóbb vidéki tornaegyesület székhelyén szeretnék megtartani. Miután egy ilyen országos jellegű ünnepély rendezése anyagi áldozattal is jár, s az aradi torna-egyesület, mint házigazda el nem zárható, kérjük a tisztelt közgyűlést, hogy ezen egyesületünkre erkölcsi előnyökkel járó ünnepély költségeinek fedezésére 300 trtot megajánlani méltóztassék.

Végül van szerencsénk jelenteni, hogy a magyar tornaszat megteremtőjének Matolay Elek síremlékének leleplezése alkalmával 1887. május 19-én Budapestre koszorút küldöttünk, mely által az aradi torna-egyesület is lerótt a nagy halott iránti kegyeletét és háláját.

Ezekben előterjesztve évi jelentésünket, kérjük a tisztelt közgyűlést, miszerint részünkre a felmentvényt megadni méltóztassék.

A választmány.

Sportkönyvtár berendezésére vállalkozik a kiadóhivatal.

KÜLÖNFÉLÉK.

Kérelem és figyelmeztetés!

T. olvasóinkat, tisztelettel kérjük az előfizetési ár (negyedévre 1 frt) sürgős beküldésére, hogy a lap expedálásában semmi fennakadás se álljon be.

Mutatványszámokkal szívesen szolgálunk.

Elmaradt példányok reclamációja a kiadóhivatalhoz (VII. ker. akácza-utca 7. sz.) intézendő.

A bécsi regatta. A csónak-egyletek nevezése már megtörtént, s hogy érdekességét ez idén is megtartja, erről leginkább a sculler bajnoki verseny nyújt biztosságot. Az eddigi főpont, a négyes verseny ez idén nem fog nagyon érdekesnek ígérkezni, mivel a vándordíj védője a frankfurti „Germania“ ez évben nem nevezett, csupán a „Pirat“ és a „Lia“ bécsi egyletek; a nyolczas elmarad nevezések hiányában. A bajnoki sculler versenyre nevezett a párisi Societé nautique de la Marne, a frankfurti Germánia, több bécsi egylet, s a bennünket leginkább érdeklő „N e m z e t i h a j ó s e g y l e t.“ mindenesetre szép ambíció, s ha nem csalódunk reményünkben, ha nem is első győzelmet, de mindenesetre szép küzdelmet fog csinálni, budapesti egyletünk kitűnő erejével. Neveztek még a „Neptun“ evezős egylettől is két versenyszámra, második osztályú egyes, és a második osztályú négyesekre, teltétlenül bizunk abban,

hogy a Magyarország mondhatni egyik legsportszerűbben működő egylete dicsőséget fog szerezni nevének.

Az új bajor velociped bajnok. Goebel József kitűnő frankfurti velocipedező ez idén a legszebb győzelmeket arató német ember, bárhol lépett eddig fel, mindenütt győzelemmel távozott. Kétségtelenül legnagyobb diadala volt azonban a bajor bajnoki küzdelemben, hol többek ellen s köztük a bécsi bajnok Aichele ellen is, a legnagyobb biztossággal vitte el az első díjját; ő volt a Chemnitzben e hó 13-án tartott tavaszi verseny hőse is, hol a biztonsági gépen, kétkerekű nagy verseny, és a kétkerekű handicapban győzött, s végül a tandem géppel is Stein Lajossal ülve együtt.

Sport-egyenruházati kellékek raktára.

Tricot-ingek és harisnyák

mindenfélé színben és alakban, az

athleta, velociped, torna, vivó, korcsolyázó, vadászó, lovagló, turista stb. sport üzöi számára.

Testgyakorló és sportegyletek egyenruházati kellékel megrendelés szerint készítettnek egy színben, vagy csikosan.

Sportverseny sapkák, verseny- és training ingek, torna-cipők, verseny-nadrágok, sport-övek, sport szövetek, vadász-harisnyák, vadász-mellények.

☞ Az iskolai tornázás egyenruházati cikkei ☞

a legnagyobb választékban s a legutányosabb árak mellett kaphatók

SIGMUND JÓZSEF

vászon, kész fehérnemű-, szövött és rövidáru-raktárában,

Budapest, IV., városház-utca 2-4. szám.

Kivánatra mintákkal és árjegyzékkel postafordultával és bérmentve szolgálók. 9-22

Dr. Jaeger Gusztáv normál alsóruházatának, valamint a családi életben használatban levő vászon-, kész fehérnemű-, szövött- és rövidáru raktára.

Távgyaloglás. Müller Károly temesvári tornatanár és vívó-mester Pataky József technikus társaságában Temesvárról-Arada gyalogolt. Az indulás történt május 22-én hajnali 3 órakor Temesvárról.

Érkezés Orczifalvára	22-én reggeli 6 óra 45 percz.
„ Vingára	„ „ 7 „ 30 „
„ N.-Sághra	„ „ 9 „ 5 „
„ „ pihenés	„ „ 30 „
„ Új-Arada	„ „ 11 „ 25 „
„ Arada	„ délután 12 „ 4 „

tehát az 52 kilométernyi útat leszámítva a 30 percznyi német-sághi pihenést, 8 óra 34 percz alatt tették meg.

Új sport-egyletek. I. Győri kerékpár-egylet. Folyó évi június hó 7-én alakult meg Győrött az I. Győri Kerékpár-egylet, tagjainak száma eddig még csak 15, mely azonban pár hó mulva 20-25-re fog megnöni. Az egyleti helyiség a szőlőkertben van, mely-

ben a hazai kerékpár egyletek tagjai ingyen szállást találnak. Az ideiglenes választmány a következő: Elnök: Keppich Victor. Titkár: Jettmár Vilmos. Pénztárnok: Schnabel Zsigmond. Ellenőr: Nitsmann József. Menetőr: Virág Henrik. Szertárnok: Sándory Ferencz. Az egyleti alapszabályok már e hó 9-én lettek jóváhagyás miatt a belügyminiszteriumhoz benyújtva. — Sport és csónakázási egylet B.-Kulán. B.-Kulán Lederer Gusztáv kir. járásbíró, Récei Ede ügyvéd és Czövek Jenő adóhivatalnok kezdeményezésére „Sport- és csónakázási egylet”-et alakított. Az egylet nagy pártolásnak örvend, a mennyiben már 6 alapító, 4 pártoló, 25 női és 46 férfi működő tagja van. A befolyt tagsági pénzekből 9 jól felszerelt csónakot szereztek s a megnyitási ünnepély alkalmával azokat vízre bocsátották. A csónakok lobogókkal és koszorúkkal voltak díszítve s zeneszó mellett avatták fel azokat a kulai hölgyek. Az ünnepélyesség után társas vacsora s reggeliző táncz következett.

Minden szerkezetű

legjobb minőségű

Velocipédek

a legjutányosabban kaphatók

Herbster Károly 3. SZ.
gépésznél,
BUDAPEST, Károly-körut

VARRÓGÉP-RAKTÁR.

1888 évi legújabb árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek. 3-5

Linecky József-fel Prágában egy új és kitünő velocipedista erő tünt fel, nevezett ugyanis e hó 13-án Prágában tartott verseny alkalmával a legtöbb díjjal nyerte el, de sőt ezeknél való küzdelmeiben az eddigi ottani bajnokokat Kohout Péter és József fivéreket is mondhatni könnyen verte le.

Goebel osztrák velociped bajnok leverelése. Midőn az idei sportsaison elején láttam, hogy Goebel, frankfurti bicyclista sorban legyőzi legóriásibb ellenfeleit, gondoltam, hogy az idén az összes nagy versenyek az övé lesznek. És midőn a „Herkules” társszerkesztőjével együtt végig néztük a bécsi versenyeket, szilárd meggyőződésünkkel vált; mert közönségesen úgy áll a dolog, hogy minden évben van egy bicyclista, ki trainingjében tetemesen fölül mulja társait. Éme ime, mily nagyon csalódtunk! Goebel és Stein Bécsből Nürnbergbe mentek és ott május 27-én versenyeztek, tehát közvetlenül bécsi diadaluk után. És a verseny eredmények: 1. az 1000 met. recordversenyben Goebel III-ik lett 1 : 47³/₅ alatt, míg az I-ck ideje = 1 : 45¹/₅! 2. a biztonsági gépek versenyében (2000 met.) Goebel

holt versenyt csinált az elsővel 3 : 44²/₅ alatt, míg társa: Stein IV-ik lett! 3. a délnémet bajnoki 10,000 met. versenyben Goebel II. lett 19 : 4¹/₅ alatt! 4. a biztonsági gépek versenyében (3000 met.) Goebel és Stein a starttól indulva, két ellenfelének 40 és 50 met. tételönyt adva: Stein III. lett 5 : 30¹/₅ alatt, míg Goebel IV. helyen maradt! Legyőzői következők voltak: legveszélyesebb ellenfelük Achenbach (Hamburg) és Lehr (Frankfurt) volt. Azonban Powell (Nürnberg), Ulrich (Nürnberg) és Herbel (Manheim) is hozzájárultak legyőzetésükhöz. Tehát ezek mind jobbak volnának a bécsieknek? Vagy csak „rossz napjuk” volt a legyőzötteknek? Bécsben, 1888 június 5. Schwanda Gusztáv.

A magy. kir. I-ső honvéd kerület és a cs. k. 86. és 68-dik gyalogezredek tisztii egyenruházat szállítója.

* A budapesti 1885-ki országos kiállítás „ÉRDEM JELELÜL” * Triestli kiállítás ARANY ÉREM. *

ROSENTHAL H.

BUDAPEST, Gizella-tér 1. sz. (Haas-féle palota).

Mindennemű **katonai és hivatalnoki szintugy egyleti**

EGYENRUHA ÉS HADI FELSZERELÉSEK GYÁRA

A nagyméltóságú m. k. honvédelmi, kereskedelmi és belügyminiszteriumok felszerelési szükséglet szállítója.

Gyár: Szondy-utca 53. sz.

A kincstári és közalapítványi erdőtiszték egyenruhájának a nagyméltóságú miniszterium által megbízott szállítója. 10-13

A francia nyolcz evezős csónak-verseny. A mi az angoloknál az Oxford és Cambridge egyetemek közti küzdelem, ugyanaz a nemzeti nagy sport esemény a francziáknál a Párisban évenként eldöntetni szokott nyolczas-verseny, mely a Pariser Rowing club és a Société nautique de la Marne közt folyik le; ez évben is óriási érdeklődést keltve folyt le a küzdelem, mely végre is nagyon erős finish után a Rowing club három csónakosznjai győzelmével végződött.

A „Herkules” előfizetési ára:

egy negyed évre . . . . . 1 frt.
fél évre . . . . . 2 „
egész évre . . . . . 4 „

Az előfizetési pénz a „Herkules” szerkesztőségéhez (Borz-utca 9. sz.) küldendő.

„HERKULES NAPTÁR”

Június 23. és 24. Bécsi Regatta.
Június vége felé. A bécsi athleta versenyek.
Szeptember 30. Velociped-verseny Bécsben.

Kiadják: **Porzolt testvérek.**

Tartalom: A „Herkules” kiténtetése. — Nyílt kihívás boxversenyre. Antal Jenő-től. — A bécsi velociped verseny. Porzolt Benő-től. — Athleta versenyek Kolozsvárt. Kuzskó István-tól. — Sportpavillon a bécsi iparkiallítás. Schwanda Gusztáv-tól. — Vívó-versenyek. Jules-től. — Az athletika dicsérete. Váró Ferencz-től. — Testgyakorló egyesületeink ismertetése. A választmány. — Különfélék. — Híredetések.

Előfizetési díj:

Negyedévre . . . 1 frt.
Félévre . . . . . 2 frt.
Égész évre . . . 4 frt.

—
Egyes szám 20 kr.

—
Hirdetések felvételnek
a kiadóhivatalban.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTİK

PORZSOLT JENŐ PORZSOLT KÁLMÁN

Megjelen havonként kétszer.

Szerkesztőség
és
kiadóhivatal:

Budapest, VII. kerület,
Erzsébetváros, Akácza-
utca 7. sz. I. em.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmentetlen leveleket
nem fogadunk el.

Az „Achilles“ Sport-Egylet, az „Aradi Korcsolyázó-Egylet“, a „Balaton-Egylet“, a „Beregszászi Korcsolyázó-Egylet“, a „Budapesti Kerékpár-Egylet“, a „Budapesti Korcsolyázó-Egylet“, a „Budapesti Torna-Egylet“, a „Budapesti Vasparipa-Egylet Előre“, a „Budapesti Sport-Club“, a „Debreczeni Korcsolyázó-Egylet“, a „Debreczeni Torna-Egylet“, az „Egyetemi Athletikai Club“, „Első Magyar Vívó-Egylet“, az „Ersekújvári Vívó- és Torna-Egylet“, a „Fertői Csónakázó-Társaság“, a „Győri Csónakázó-Egylet“, a „Kassai Korcsolyázó-Egylet“, a „Kolozsvári Athletikai Club“, a „Kolozsvári Korcsolyázó-Egylet“, a „Fővárosi Vívó-Club“, a „Körmendi Athletikai Club“, a „Kunszentmártoni Csónakázó-Korcsolyázó-Egylet“, a „Magyar-Óvári Torna- és Vívó-Egylet“, a „Magyar Velociped-Club“, a „Maros-Vásárhelyi Korcsolyázó-Egylet“, a „Maros-Vásárhelyi Kerékpár-Egylet“, a „Lévai Torna- és Vívó-Egylet“, a „Lőcsei Korcsolyázó-Egylet“, a „Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet“, a „Nagy-Bányai Korcsolyázó-Egylet“, a „Nagy-Ényedi Korcsolyázó-Egylet“, a „Nagy-Kanizsai Torna-Egylet“, a „Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet“, a „Nemzeti Hajós-Egylet“, a „Neptun Budapesti Evező-Egylet“, az „Ó-Becsei Kerékpár-Egylet“, az „Ó-Budai Torna-Egylet“, a „Pannónia Csónak-Egylet“, a „Pécsi Athletikai Club“, a „Pozsonyi Hajós-Egylet“, a „Pozsonyi Torna-Egylet“, a „Privigyei Korcsolyázó-Egylet“, a „Rimaszombati Korcsolyázó-Egylet“, a „Sátoralja-Ujhelyi Korcsolyázó-Egylet“, a „Salgó-Tarjáni Vasparipa-Szövetkezet“, a „Selmeczi Akadémiai Athleta-Club“, a „Soproni Korcsolyázó-Egylet“, a „Szabadkai Torna-Egylet“, a „Szarvasi Korcsolyázó-Kör“, a „Szegedi Csónakázó-Egylet“, a „Szegedi Korcsolyázó-Egylet“, a „Szegedi Torna-Egylet“, a „Székely-Udvarhelyi Korcsolyázó-Egylet“, a „Székesfehérvári Korcsolyázó-Egylet“, a „Temesvári Korcsolyázó-Egylet“ s az „Újvidéki Kerékpár- (Bicycle-) Egyesület“

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

Magyarok győzelme Bécsben.

Nem tagadhatjuk el magunktól, daczára minden egyesülésnek, hogy mi a bécsieket még mindig idegennek tartjuk; s jól esik magyar érzelmeinknek, ha őket egy vagy más téren túl haladhatjuk.

Ezen jó érzés fogja el keblünket most, midőn a bécsi csónak-verseny eredményét tudjuk. Hogy örömmel a helyesen felfogott önérték is fokozza, az természetesen látszik mindenki előtt, ha őszintén elismerjük azon hátramaradásunkat, mely eddig az ember-sport terén a bécsiekkel szemben folyton kitűnt.

Magyar ifjaink bécsi győzelme tehát nem pusztán pár érem szaporítását jelenti, de jelenti egyszersmind testgyakorlatunk erősödését, s jó irányban való előre törekvését.

A budapesti „Neptun“ evezős-egylet tagjaiból kerültek ki e derék sportmanek, kik nem kimélve semmi fáradságot, küzdöttek a győzelemért s szereztek maguknak s szép hazájuknak dicsőséget.

Örömmel üdvözljük babérkoszoruzta honfitársainkat visszatértük alkalmából, névszerint Mészáros Ferencz, Ádám Károly, Perger Ignác, dr. Perger Ferencz, Kiss Gyula és Stettner L. urakat, legyen e győzelmük úgy részükre mint honfitársaikra buzdító kedves emlék a további munkálkodásra. Fejlesztésük izmaikat a sport nemes ügyének s így a hazának is javára.

Elismerés illeti azonban a „Neptun“ egyletet magát is. Csak helyes irányú munkálkodás mellett lehetett képes ez egylet derék, győzelemre hivatott s képesített erőket kiállítani, általuk dicsőséget aratni.

Több évi látszólag sikertelen versenyzés sem lohasz-

totta le az egylet tagjaiban az ambíciót s ha közszánalatra egyik-másik hivatott versenyző a fáradságteljes, de férfias munkálkodástól eltávozott is, jött helyébe más s a kedv fokozódott, s a testedzés ügye haladt.

Kiáltsuk igaz szívvel mindnyájan a győzteseknek a csónakázó internacionális üdvözlést: Hip, hip, hip, Hurrah!

Porzsolt Jenő.

Sportpavillon a bécsi iparkiállításon.

II.

Az „Österr. Touristen Club“ „Wiener Fecht Club“ és „Wiener Fischerei Club“ igen szép és gazdag kiállításai mellett elhaladva a vizisport tárgyaihoz: csónakok és hajókhoz értünk. Boguth Albert állított ki egy igen elegáns díszszel készített kirándulási csónakot, mely vagy két pár evezős vagy csak két egyezvezőssé rendezhető be, mert a mozgó ülés kerekéi számára nem 2, hanem 3 sín létezik. Ha a két evezős pair oarral dolgozik, a mozgó ülés a középső két sinen mozog. Kiállított továbbá egy négyest outriggert kormányossal, mely a szemre igen jó benyomást tesz. A terem közepét Komlósy és társa bécsi yacht- és hajóépítő cég szépen kidolgozott Yachtja foglalja el; az árbóc azonban nem fért el egész hosszában, miért is a felső vitorlák hiányzanak. A munka igen tetszetős, de a fa — azt hiszem — nem eléggé száraz, mert helyenkint meg van repedezve. Továbbá több igen csinos modell van kiállítva, melyek közül a múlt évben Balaton-Füredre szállított „Leonora“ schooner-yacht méretei érdekelhetnek. Hossza 14'5 met.; legnagyobb szélessége 4 met.; Displacement: 10'558 m³; vitorlafelület: alul 129 m², összesen 207 m²; a vitorlafelület középpontja a víz felett 7'18 met.-nyire van. Eme szép kiállítás mellett van William James egy négyese kormá-

nyossal, melynek oldalpalánkjá szokatlanul erős, vastag fából van, miért is kissé nehézkesnek tűnik föl. Igen érdekes ugyanennek Singl scull-ja, mert kevéssé ismert és alig használt szerkezetet mutat. Az outrigger ugyanis nem fix, hanem lábbal mozgatható. Ezen célból két igen hosszú rúd megy az outriggertől a hajó közepére és ott egy csúszó keresztfejen egyesítettek. Az ülés nem mozog, hanem szilárdan van odaerősítve! Összehozott lábakkal az outrigg villája az üléssel egy irányban áll, a test ekkor előre hajlott, hogy a strokot megkezdi. Ha az evezős kihúzza strokját, lábával támaszkodnia kell; ezáltal mozgásba jön az ontrigger szerkezet és 50 cm.-rel megy előre. Hogy milyen speciális előnyöket szándékozik a föltaláló eme szerkezettel elérni, nem tudom és itéletet mondani anélkül, hogy az ember működni látna ez újítást anélkül, hogy pontos méretek állnának rendelkezésemre, — nem lehet. A mozgó ülés eszméjének megfordítása mindenesetre figyelemre méltó kísérlet; bár csak az eredmény képes célszerűségét vagy ennek ellenkezőjét kideríteni. Mert hogy nem-e jár hátrányokkal az evezőnek, mint egykarú emelőnek, egyszerű mozgásait és törvényeit komplikálni azzal, hogy az ember a teher támadási pontját nem köti egy fixponthoz, hanem változó sebességű szerkezethez, — mindenesetre nagy kérdés. Az rögtön az első megpillantásnál föl fog tűnni mindenkinek, hogy az outrigg-szerkezet legnagyobb szélessége akkor nyilvánul, midőn még a lábak munkája nem kezdődött meg, mikor tehát az evező mint kétkarú emelő a levegőn huzatik át; és ezen időponttól kezdve az outrigg-szerkezet mindig keskenyebb lesz, mert közelebb jó a hajó testéhez. Így tehát a strok végén az outrigger emelőkarja kisebb, mint volt annak kezdetén; vagyis ha a működő erőt állandó nagyságúnak tételezzük fel, úgy az evező határfoka a strok kezdetén (a nagyobb emelőkar folytán) nagyobb, mint a strok végén. Hogy ez kívánatos-e, kérdés!

Az újítás mellett csak azért lehet nézetem szerint védőleg fellépni, mert a feltaláló úgy látszik a skiffista legfontosabb mozzanatát vette szemügyre: a strok végén az evező minél gyorsabb hátralendítését. Ezt a célt eléri ugyan, mert a mozgó villa, mint a víz felett elhúzott kétkarú evező-emelő forgáspontja, elősegíti az evező hirtelen hátrakapását; de vajjon mit lehet gyorsabban végezni: a testnek előrehúzását mozgó ülésen vagy a nem gördülő, hanem súrlódó keresztfej hátrahúzását a lábfejekkel? Erre csak praktikus skiffisták felelhetnek.*)

Az igen előnyösen ismert „Lia“ egyesület csinos szekrényben állítja ki nagyszerű nyereményeit, nevezetesebb okmányait és a club beléletére vonatkozó évkönyveit. A tevékeny egyesület már ezzel is büdizhatja társait hasonló működés kifejtésére; a sport terén elért szép eredmények amúgy is országszerte ismeretesek.

A „Wiener Eislauf-Verein“ igen tanulságos kiállítást rendezett tevékeny egyesületi tagok magántulajdonát képező különféle korcsolyákkal. Itt láthatja sok buzgó korcsolyázó, mily kevéssé ismeri saját kedvenc sportjának eszközeit; ezt minduntalan hallani, ha félóraig ott vagyunk a kiállításon. Első sorban föltűnő a korcsolyavas rendkívül különböző vastagsága és annak ugyanoly változó hossza. Ott látjuk pl. a legközönségesebb polgári fakorcsolyát az ismert szijjazással; de

közvetlen közelében fekszik a frízek korcsolyája, mely 60 centimeter hosszú! A korcsolyavas egész hosszában 2 millimeter vastag; a lábra erősítés az ismert szijjazással történik. Van azután modernisált frízai korcsolya, melynek megerősítése Halifax-szerkezettel történik. Hogy eme korcsolyákkal nem mindenki tud korcsolyázni, azt mindenki be kell, hogy lássa, ha megtekintette a korcsolyák e monstrumát. Vannak kiállítva rövid frízaiak is, melyek igen elegánsan néznek ki. Ezzel szemben vannak kiállítva a hollandi korcsolyák, 6 millimeter széles vassal és különféle megerősítéssel.

Egy a középrészt elfoglaló nagyobb tvegszekrényben lófelszerelési eszközök vannak kiállítva, melyekből csak a verseny-nyergeket akarom fölemlíteni, mert a súlyszerinti fokozatos kiállítás igen tanulságos összeállítást enged meg. A legnehezebb nyereg kengyelekkel együtt $3\frac{1}{2}$ kilo; súlyuk félkilogrammonként csökken, míg a legkönnyebb nyereg egy fél kilo kengyelekkel együtt!

Aránylag gyöngének mondható a tornaszerek kiállítása, mely egy nagyon kis mellékszobába szorítottatott. Kiemelendő volna talán egy csigaművel tetszés szerinti magasságba állítható gyűrűhinta, egy úgynevezett szobatorna összeállítása, célszerű káppával ellátott ló, magasságban változtatható korlát. Az ugrómérczéken az igazságosabb, de egyszerűbbnek mondott homokzacskós zsinor lóg, melynek közepén egy messzire is élesen látható vörös-fehér kendő van megerősítve. Hazai tornászainkat és athlétáinkat fogják talán érdekelni a kiállított ugródeszka méretei: magassága: 10 centim., hossza: 85 centim., a deszka vastagsága - 3 centimet. Vége ékalakúlag van kifaragva, hogy jól simuljon a talajhoz.

A bécsi „Allg. Sport-Zeitung“ sportműveket és folyóiratokat állít ki; megemléendő, hogy 3 magyar lap is van a gyűjteményben: a „Vadász- és Versenylap“, a „Szemle“ és a „Herkules“ V. évfolyamának 3 száma.

Schwanda Gusztáv.

Verseny-gyaloglás.

A „pécsi atletikai club“ által rendezendő verseny-gyaloglás programja.

Általánosak:

- I. Verseny-járás: Pécsről — Mohácsra.
- II. A verseny napja: 1888. évi augusztus hó 19.
- III. Táv: 40·3 klmeter.
- IV. Menetidő: 6 óra.
- V. Díjak: a) Mohácsi hölgyek díja az 1-ső beérkezőnek. b) Mohácsi intelligencia díja a 2-ik beérkezőnek. c) A „pécs atletikai club“ díja a 3-ik beérkezőnek.
- VI. Versenybizottság: a) Elnöke: Bartoságh Imre. b) 4 versenybíró: Zsolnay György, Németh József, Németh Lipót és Margittai Péter. c) pályabíró: Vaniss Sándor. d) Titkár: Dr. Egry Béla. e) Indító és időmérő: Benyovszky Manó. f) Orvos: Dr. Johann Béla.

Részletes propositiók.

1. Az indulás 1888. évi augusztus hó 19-én reggel 4 óra 30 perczkor a budai külvárosi vámsorompótól történik az indító által pisztolylövéssel adott jeladásra.

*) E dolog mindenesetre érdekes eszmecsere tárgya lehetne, ha tényleges skiffisták hozzászólnának. Mert ha e szerkezet előnyösebb a mozgó ülésnél, valószínűleg a leírtnál jobb szerkezetet lehetne kieszelni és esetleg kipróbálni. Annál is inkább, mert Dr. Ch. L. úr úgy emlékszik, hogy Frey is tett ilyen mű kísérleteket.
S. G.

2. Indulás előtt versenyzők mindegyike kézárással kötelezi magát a versenypropositiók betartására. 3. A gyaloglás — futás kizárásával — az országúton történik, erről letérni nem szabad. 4. Versenyruha nem de tetszésszerűt színes karszalag vagy sipka viselése kötelező. 5. Nevezések, úgy a viselendő jelvény színe a club titkárjához — Dr. Egry Béla úrhoz — apácza utca 17. sz. a. írásban 1888. augusztus hó 12-ig bezárolag bejelentendők. 6. Hat órán túl beérkezők nem díjaztatnak.

Kelt a pécsi athletikai clubnak 1888. évi június hó 18-án tartott igazgató választmányi üléséből.

Az eredeti hitelül

Dr. Egry Béla.
titkár.

A „Herkules“ előfizetési ára negyedévre 1 frt.

Torna-ünnepély Debreczenben.

A debreczeni tornaegylet e hó 10-ikén igen sikerült tornaünnepélyt rendezett, mely majálissal volt egybekötve.

A bíráló bizottság tagjai voltak: Nagy Ferencz elnök, Géresi Kálmán, Vecsey Imre, Torday Gábor, K. Tóth Sándor, Dr. Kenézy Gyula, Dr. Orbán József, ifj. Kovács János és Csánky Bénéiamin.

Az erőgyakorlatokra 7 versenyző állott ki, kik 56—62 kilós gömböket emelgettek s 14 kilós vasrudakat forgattak meg a levegőben. Az ezüst éremből s egy darab magyar aranyból álló első díjat Mészáros Mihály, a második díjat (bronz érem és 5 ezüst frt.) Besenyei Dániel, a 3-dikat (3 e. frt.) Rácz Károly vitték el, a két első Katz Irén, a harmadik Orbán Jolán kisasszonyok kezéből. Péchy Gábor, Jánossy Zoltán és Faragó Sándor számára más versenyeknél maradtak pályadíjak.

A nyújtón 13 versenyző küzdött pálmáért. Itt az első díjat (ezüst érem, 2 drb 10 frcos arany) Jánossy Zoltán, a másodikikat (bronz é. 1 drb. magyar a.) Nagy Kálmán; a 3-dikat (3 db. ezüst frt) György László nyerte, melyeket Varga Vilma k. a. adott át. A többi versenyzők voltak: Nagy Béla, Rácz Károly, Péchy Gábor, Besenyei Dániel, Osváth Kálmán, Krampera János, Tóth Mihály, Juhász Imre, Mészáros Zsigmond és Faragó Sándor.

A korláton tett mutatványokért az első díjat (ezüst é. s 1 db magyar arany) Rácz Károly, a másodikikat (bronz é. s 1 db 10 francos a.) Osváth Kálmán, a harmadik díjat (3 db. e. frt.) Juhász Imre nyerték és Bársony Sarolta k. a. volt az átadó. A többi versenyzők voltak: Faragó Sándor, György László, Nagy Kálmán, Nagy Béla, Péchy Gábor, Jánossy Zoltán, Besenyei Dániel, Tóth Mihály, Kerékgyártó József és Mészáros József.

A verseny negyedik számát a csoportvívás töltötte be, melyre 14 ifju állott szembe egymással a kezdők és haladók csoportjából s a Jeney Miklós vezény szavaira mérték össze kardjaikat: Ujfalussy Dezső, Mészáros Mihály, Öreg Béla, Jánossy Zoltán, Osváth Kálmán, Besenyei Dániel, Grozaveczku Szilárd, Turai Frigyes, Gyertyánffy László, Jakó Sándor, Péchy Gábor, Bereczky Lajos, Tüdős Antal és ifj. Buzás Pál. A karika hintán mindazok versenyre keltek, kiknek nevével idáig találkoztunk, a csoportvívásban résztveteket nem számítva. Itt az első díjat (bronz é. és 10

frcos arany) Besenyei Dánielnek, a másodikikat (3 drb. ezüst frt.) Nagy Bélának ítélte a jury, Bay Szeréna k. a. kezéből vették át.

Az ifjusági versenyvívásban Ujfalussy Dezső Mészáros Mihálylyal, Tüdős Antal ifj. Buzás Pállal, Öreg Béla, Péchy Gáborral, Ujfalussy Dezső Jánossy Zoltánnal, Mészáros Mihály Tüdős Antallal, Gyertyánffy László Jakó Sándorral, Jánossy Zoltán Bereczky Lajossal és ismét Ujfalussy Dezső ifj. Buzás Pállal verekedtek meg. A haladók számára kitűzött első díjat (arany érem) Ujfalussy Dezsőnek, a 2 dik díjat (ezüst érem és aranyos feliratu piros vállszalag) Öreg Bélának ítélte oda a bíráló bizottság, s a díjakat Könyves Tóth Paula k. a. nyújtotta át. — A kezdők első díja (ezüst érem és váll szalag) a Tüdős Antalé, a második (bronz é. és váll szalag) ifj. Buzás Pálé a harmadik (váll szalag) a Jánossy Zoltáné lett. A két első díj átadója Bársony Sarolta k. a. volt s a harmadik díjat K. Tóth Paula k. a. tűzte a győztes vállaira.

Lovon és bakon Nagy Béla, Jánossy Z. Besenyei D. Osváth K. Bereczky L. Tóth Mihály, Rácz K. Juhász Imre és Mészáros Zsigmond ugrottak. Az első díjat (1 db. 10 frcos a.) Tóth Mihály, a 2-ikat (2 db ezüst frt) Mészáros Zsiga vették el Bay Szeréna kisasszonytól.

Nagy érdeklődést keltett az önálló csoportból sikra szálló urak versenye, mely számos meglepő erőművet mutatvány élvezetéhez juttatta a hálás közönséget. — Az erőgyakorlatokban ifj. Gyürky Sándor, Csanády Jenő és Mindszenti György vettek részt. A nyújtón és korláton Gyürky Sándor, Fischer Lipót és Mindszenti György, a karika hintán Gyürky Sándor ragadták zajos tapsokra a nézőket.

A következő vívás versenyben is az önállóak vettek részt, meg az ifjusági csoport legjobbnak elismert vívója Ujfalussy Dezső, ki Brunner Károlylyal és Lehoczky Bélával küzdött meg; Csanády Jenő pedig Lehoczkyval és Brunnerrel. A további versenyeknél Gyürky Sándor és főiskolai csapatbeliek vegyesen szerepeltek. A magos ugrásra kitűzött díjért ifju Gyürky Sándor, Péchy J. Jánossy Zoltán és Bereczky Lajos vetélkedtek. — Az első díjat (ezüst érem és 1 db. 10 francos arany) Péchy, a másodikikat (3 ezüst frt.) Jánosi Z. tették zsebre, illetőleg tűzték mellre. E díjak átadója K. Orbán Jolán k. a. volt. A hosszugrásban Bereczky Lajos (bronz érem és 3 ezüst frt.) és Vásárhelyi József (2 ezüst frt.) lettek a győztesek, kiknek a díjat Orbán Jolán k. a. nyújtotta át. Versenyeztek még ifj. Gyürky Sándor, Nagy Béla, Péchy Gábor, Jánossy Zoltán. Besenyei D.

Utolsóinak marad a rudugrás, melyre Péchy Gábor Jánossy Zoltán, Osváth Kálmán és Bereczky Lajos vállalkoztak. Az első díjat (1 db 10 frcos a.) Bereczky Lajos, a másodikikat (3 db e. frt.) Péchy Gábor nyerte s Katz Irén k. a. adta át nekik.

A vívás erővesztésig és az önállóak vívása, mivel már a ruddal is félhomályu alkonyatnál szökték át a versenyzők a 3 méteres magasságot, elmaradt.

Az önállóak kitüntetésére a hölgyek tisztelet díja várakozott. Elképzeljük a tribun hölgyeiből álló jury nehéz helyzetét, látván kifogástalan athletikai productiókat melyeket ifj. Gyürky Sándor, Fischer Lipót és Mindszenti György (Bpestről) mutattak fel. Az első díj (arany érem) Gyürky Sándornak, az ezüst éremből álló második díjak Mindszenti Györgynek, Fischer Lipótnak és Csanády Jenőnek íteltettek oda. Gyürky Sándornak K. Tóth Paulina, Mindszenti Gy.-nek Bársony Sarolta,

Fischer Lipótnak K. Orbán Jolán, Csanády Jenőnek pedig Varga Vilma k. a. tüzte fel az érmekeket. Az általános ügyesség jutalmának szerencsés nyertes: (arany érem és két tallér) Jánossy Zoltán lett, ki a műsor minden számában résztvett. Eme győzelmének jelvényeit. K. Tóth Paulina k. a.-tól vette át.

Ezután következett a táncmulatság, melyben Debreczen elitéje vett részt.

Debreczeni.

X Sigmund Józsefnek mai számunkban foglalt hirdetésére fölhívjuk olvasóink figyelmét.

A bécsi Regatta.

Első nap június 23.

Tiszta, csendes idő, roppant meleg, a tribünök meglehetősen voltak látogatva, különösen sok szép asszony és leány a kik legtöbbször valamely csónakda színeiből készített öltözettel birtak, a VIII. verseny vala az idei és az elzárt Dunaágban tartatott meg, a pálya 2000, a távolság minden számban ugyanaz, sajnos a külföldi versenyzőkből egy sem jött se francia se frankfurti. A magyarok a két első számban gyönyörűen dolgoztak a lelkesedés a jelenlevő kis számú magyarok között oriási érték be czélhoz. Neptun kitett magáért, látszott bennük, hogy valóban kitartóan trainiroztak mert mindkét versenyben csak a legutolsó pillanatban törtek mint a villám elé és bárhogy erőlködtek is a Bécsiek el nem érték őket többé, ugy a nagy vándordíját (4-es kormányos nélkül) valamint a bajnoki versenyt a „Lia“ nyerte meg.

A vándordíj 1881-ben lett megalakítva a midőn az amerikai Cornelis és a bécsi Donauhört küzdött e díjért, a bécsiek győzelmével végződött, miután az amerikai Strokemanja elájult a verseny alatt és ezért a versenyt feladták, 1882. Donauhört fényesen megvédte a díjat, 1883. a Lia vitte el, 1884. a Pirat 1885 és 1886. ismét Lia, tavaly pedig a frankfurti Germania, mely azonban idén nem szerzett és nem védte meg, Donauhört a legidősebb bécsi egylet nem tudom mi okból e classikus versenyen nem vett részt.

A Skiff versenyben, a hol Péchy győzött, oly nagy és megerőltető volt a küzdelem, hogy Abel a Turner-Ruder-club tagja, midőn kiszált a csónakból rosszul lett és csak az önkéntes mentő-társulat ápolása mellett lett ismét jobban. A verseny lefolyása a következő volt.

I. Négyes kormányossal II. oszt. Hat nevezésből a starthoz jöttek a budapesti „Neptun“ egylet, két brünni egylet, a bécsi „Ostmark“ és a „Turner-Ruder-club.“ A magyarok szép győzelmével végződött a verseny a czéltől 200 méterre még második helyen voltak, itt egy kitűnően sikerült spurt-el felküzdötték magukat az élre s biztosan győztek 2 csónak hosszal, második volt a Turner-Ruder-club, harmadik „Ostmark“ idő 7 : 21 és a másodiké 7 : 23.

II. Skiff verseny II. osztályú. Nyolczan ne-

veztek s a versenytéren hatan jelentek meg. Szép küzdelem volt egész a czélig az elsőségért, s három bécsi, egy prágai és egy Steini egylet ellenében ismét a budapesti „Neptun“ egylet evezőse Pécsy L. vitte el a szépen kiérdemelt babért, a czélhoz közel még második helyen volt, de szép és roppant erős evezésével élre jutott, második lett a Turner-Ruder-clubtól Abel H. idő 8 : 14. a másodiké 8 : 15.

III. Nagy vándor díjra versenyzett a Lia és a Pirat bécsi egylet. Győzött a Lia, a Piratok egy boy-nak neki mentek s a versenyt fel is adták.

IV. Négyes kormányossal. Kiállt mind a négy nevezett egylet, s heves küzdelem után első lett „Ostmark“, második 2 hosszal utána „Union“ idő 7 : 35 a győztesnek.

V. Bajnoki Skiff verseny. Hét nevezés történt e számba; és csak négyen indultak a „Lia“-tól Hoffmann, Prágából Meyer G. az „Ostmark“-tól ifj. Mettler A. és a bpesti nemzeti hajós-egylettől Csik Imre. A győzelmet ez idén is Hoffmann aratta, a tavalyi győztes, második lett ifj. Mettler. Csik igen szépen evezett, s körülbelül 300 méterrel a czél előtt rossz vízbe ment, s roppant nagy kerülőt tett, ennélkül igen kitűnő kilátása lehetett volna győzelemre; bár így csak harmadik helyre jutott, de meggyőzte a bécsieket arról, hogy igen erős ellenfél, kitől nehéz lesz megvédeni a bajnoki czimet. Idő 8 : 5¹/₂ a másodiké 8 : 10¹/₂ a harmadiké 8 : 11 mp.

Második nap június 24.

Még a tegnapinál is sokkal melegebb napjuk volt a versenyzőknek, a közönség, miután vasárnap volt, szintén nagyobb számmal jelent meg a versenyekben gyönyörködni. Nagy meglepetést csinált a dupla kettős versenye, melyben a Lia és Ostmark között hitték a sport körök a tulajdonképeni küzdelmet de Lia utolsó maradt. A „Neptun“ egylet ezen a napon is győzelemmel jött haza, győzelmet aratva a brünni egylet felett.

A verseny lefolyása ez volt:

VI. Négyes I. oszt. kormányossal. Indultak a Piratok és a Liak, s az előbbi biztosan nyert egy hosszal.

VII. Skiff verseny juniorok részére. Nyolcz nevezésből három indult a „Donauhört“-től Obermayer H, és a Linczi egylettől Traummüller erős küzdelmet csináltak, mely végre is az előbbi szép győzelmével végződött, rossz harmadik a Lia egylettől versenyzett Störrlein volt.

VIII. Négyes kormányossal, juniorok részére. Ot nevezés történt e számba, s megjelent mind az öt a Turner-Ruder club csapata folyton vezetve igen szépen nyert, második a brünni „Bruna“ egylet csapata, idő 7 : 41.

IX. Dupla kettős. Három egylettel jött nevezés s ugyanannyi is indult az elsőséget 1 hosszal biztosan nyerve a bécsi „Ostmark“ egylet csapata vitte

el, második a brünni Ruder-Verein, rossz harmadik „Lia“-tól Hoffmann és Zasche.

X. Négyes kormányossal. Nagy előnnyel biztosan nyert a brünni „Bruna“ egyesület ellenében a „Neptun“ egyesület.

XI. Nyolczas kormányossal. A „Lia“ nevezett s vitte is el a díjat.

XII. Rab-Ray-Canoes. Nevezett a Liától Kühn F. és a Turner-Ruder clubtól Fuchs A. az utóbbi győzött.

Ezzel végződött a bécsi nyolczadik amateur csónak verseny: mely általában nagyon sikerültnek nem volt mondható, de reánk magyarokra nézve feltétlenül az volt s őszinte örömmel néztük magyar sportmaneink győzelmét; s fogadtuk őket nagy éljenzéssel. For ever!

Bartay Oszkár.

Sportkönyvtár berendezésére vállalkozik a kiadóhivatal.

Gymnazialis torna-athleta ünnepély.

Szafka Manó rokonszenves torna-tanárunktól a fővárosi II-ik kerületi (budai) „királyi egyetemi katolikus főgymnasium“ ifjúsága által f. év június 8-án d. u. 5 órakor tartandó torna-ünnepélyre meghivatván, konstatáljuk, hogy ős Buda várának erőteljes ifjúsága balparti testvéreitől az izmosítás és vetélkedés legnemesebb versenyében egy lépéssel sem marad hátra, sőt jeles vezérének buzdítására legutóbb igen fényes női közönség előtt megtartott fényes ünnepélyével kézzelfoghatólag bizonyította azon régi álláspontunk jogosultságát, hogy a torna és athletikát együtt és karöltve a legszebb harmóniában lehet a magyar talajban ápolni.

Az ünnepély sorrendje a következő volt:

I. Összgyakorlatok.

1. Felvonulás. 2. Szabadgyakorlatok.

II Szergyakorlatok.

A) Ütemtornázás. I. a), b) osztály: ugró-szekrény. II. a), b) osztály; magasugrás. Kötélhuzás. 4. III. a), b) osztály: alacsony korlát. IV, a), b) osztály: bak. Szökdelő-kör.

C) Csapat-tornázás. 5. V. a) osztály: gyűrűhintás előtornász Wein Dezső. V. b) osztály: rohamdeszkán előtornász Botka József. VI. osztály: ló szél-tében előtornász Marinovits István. VII. osztály: magas korláton előtornász Szervátzy Imre.

III. Versenyek.

6. I. és II. a), b) osztály. Kisebbség: futás 60 m. 7. Nagyobbak: póznamászás. 8. III. és IV. a), b) osztály. Kisebbség: futás egy akadálylyal. 9. Nagyobbak: futás két akadálylyal. 10. V. a), b) VI. VII. osztály. Kisebbség: kötélmászás. 11. Középsők: távugrás és dobás kapcsolatosan. Szabály: Két ugrás és dobás közül a hosszabbak összegének fele adja az eredményt. 12. V. a), b) VI. VII. osztály. Nagyobbak: magasugrás és dobás kapcsolatosan. Szabály: A ki a nádat egy magasságban kétszer leüti, a versenyből kiáll. Az ugrott és dobott magasság összegének fele adja meg az eredményt.

IV.

13. 50 fokozatos összeállított gyakorlat a nyujtón. 14. Koszorúk kiosztása. 15. Elvonulás.

A felvonulás a tricolór elől vitele mellett valóban festői volt, és a 100 kék fehér tricós ifju fabuzogányok és súlyzókkal felfegyverkezve példás rendben követte a vezényletet.

Az összgyakorlat az egyes csoportok ellentétes és komplikált mozdulataiból állott, melynél úgy a láb, mint kézgyakorlatok, valamint a tömeges ellenvonulások pedáns pontossággal és egyöntetűséggel hajtottak végre.

Az ütem és csoporttornázás Szafka villanyos csengettyű jelzésére meglepő szép képet alkottak, ki kell emelnünk Wein Dezső csapatát a gyűrűhintán.

Azonban kétségkívül az athletikai versenyek kötöttek le a figyelmet és az akadály versenyek győztesét a lelkes fiatalok harsogó éljenekkel és tapsokkal jutalmazták.

A legszebb jövőt jósolhatjuk a kis Tóth-nak, ki a sebes futásban teljesen correct „neki futást“, „szorítást“ és „add ki“ mutatott. A kötélmászásban Neuman igen jó erőnek mutatta be magát.

A súlydobásban jeles erők működtek közre, de a táv és magas ugrásban már gyengék valának.

Az ünnepély végén a 7 győztes ifjúnak a gymnasium érdemes igazgatója buzdító szónoklat kíséretében tölgyfa-koszorúkat osztott ki.

P. Gy.

A „Herkules“ előbbi évfolyamaiból még néhány teljes példány szerkesztőségünk útján megszerezhető, még pedig a következő áron:

A „Herkules“	1884-iki egész évfolyama	6	frt
„	1885-iki „	8	„
„	1886-iki „	8	„
„	1887-iki „	8	„

Egy művelocipedista.

Oly sokat irtak már a külföldi sportlapok művelocipedistákról, s magam is láttam, otthon pár ügyesebb velocipedezőtől kisebb-nagyobb mértékben szép műgyakorlatokat, hogy itt Bécsben létem alkalmával el nem mulaszthattam a Ronacher-féle helyiségben ez idő szerint fellépő amerikai születésű Hoffmann nevű professzionista felléptét megnézni.

Az igaz, hogy magam nem vagyok velocipedező, olvasóimnak szakértő része meg is fog bocsátani, ha a látottakról adott leírásban hibákat talál; annyit azonban laikus létemre is bátran mondhatok, hogy a mit Hoffmann véghez vitt, az felülmúlja a legmerészebb várakozásokat is. Hihetetlen ügyességgel és eleganciával viszi ki műgyakorlatait.

Hoffmann egy közép-magasságú fiatal csupasz arcú férfi, szép arányos termettel, mozdulataiban nincs meg sem a keresett kellem, sem a komédiásszerű fellépés. Könnyedén simán végez minden műgyakorlatot, ha véletlenül nem sikerül neki egy vagy más gyakorlat, a mi különben a ritkaságok közé tartozik, nem jő indulatba, végzi tovább a szebbnél szebb gyakorlatokat.

Megpróbálkozom azon nehéz feladattal, hogy az óriási mennyiségű mutatott gyakorlatok egy némelyikét leírjam.

Zeneszóra jön be egy gyönyörű gépen, s kezdetben csinálja a nyolczasokat; majd a belső oldalon felváltva jobb és bal lábbal hajt, egyik a felhágón, bal láb belül hajt, jobb kormányrudon; hölgylülésből a másik

oldalra voltzsirozva, hölgyülésbe; a nyeregbe arczczal kifelé feküdvé a pedált kézzel hajtja; felállva a pedálokra kormányzás nélkül a lehető kisebb körben előre és hátra hajt, majd leülve a nyeregbe a test előre hajlásával a hátsó kereket a földről felemeli, s csinálja a nyolczasokat, a kis köröket s ugyanigy hátrafelé is. Ezt minden megszakítás nélkül a gépről egyszer sem szállva le.

A gépet maga előtt elbocsátva hölgyülésbe ugrik a nyeregbe, lassan a gerinczen átémelve kör külső oldalán levő lábát s a belső pedálra ül, felváltva jobb és bal térdhajlással hajt s kézzel kormányoz, ismét gyönyörűen feljőve rendes ülésbe egy merész s gyors mozdulattal a kereket keresztbe helyezve a gerinczen megáll: a pedálon egészen feláll, lassan hátra nyúl jobb kezével a gerinczhez, s ennél fogva a kis kereket előre dobja, a jobb lábat a pedálról, hogy a gerincznek helyt adjon egy pillanatra felkapva, s kezét a kormányrudról elveszi áll a pedálokra, a kerék kerületébe fógóva; majd ismét szép nyugodtsággal lehajol a gerinczhez s azt hátra dobja a rendes álláshoz. Most kezd egy remek sorozatot, mely már nem csak velocipedezői képességéről, de legfőképen végtelen nagy balanczozó ügyességéről tanuskodik. A gép a szokásos módon keresztbe helyezve nyugodtan áll. A pedálokra állva egyik oldalról átmege a másik oldalra; le mege az alsó részeig a nagy keréknek, a küllőkön lassan felmege, nyeregbe ül, lábait egyenként a kormányrudon átémeli, egy voltiggal a nyeregben megfordul, hátra emeli testét s a gépet maga előtt tartja s pedálon állva; ebből halad hátra felé, majd előre, s haladás közben a kormányrudon keresztül lépve hajt tovább hátsó kézzel fogva a kormányt, majd eleresztve s ugyanigy előre is. Ismét megállítva a gépet csinál még számtalan művészi gyakorlatot, mit azonban kétszeri látásra megjegyezni képtelen valék.

Behoztak egy magas asztalt, s arra két támla nélküli széket, erre felteszi Hoffmann a gépet, kereszt állásban, s az előbb földön csináltakhoz hasonlókat s még számtalan talán egy erre hivatottabb szakismerőtől később e lapokban is ismertető műgyakorlatokat végzett.

Az utolsó része mutatványainak a monocycli. Előbb azonban a bicycliből csinált. A bicyclinek gerinczét lecsavarva, a pedálokra felugrik, csinál nyolczasokat, kis köröket, majd lecsavarja a kormányrudat is csak a villát fogja; a villát gyors hajtás közben lába között hátra eresztve fennállva a pedálokra halad tovább. Ezután hoznak egy igazi monocyclit, a gépet előre gördíti, s a legnagyobb biztonsággal ugrik fel a pedálokra, s hajtva örült sebességgel a gépet, majd egyszerre megáll vele, s kezével a keréktalpat megfogva ugrál vele oldalt, s erős kézzel, nem a pedállal, hanem a kerékkel hajtja gépét. Komikus de egyszersmint bámulatos is volt, midőn egy közönséges vékonyabb küllővel és keréktalppal ellátott kocsikereket gördítenek be, ennek kerékágyára mint a pedálokra felugrik s azt hajtja előre és hátra, majd megállítva, lábaival megszorítva a keréktalpat egy hosszú kötélén keresztül ugrál a kerékkel, mint a kis gyermekek a fejük felett körbe hajtó madzagon átugrálanak.

Nem tudom sikerült-e valamikép is érthetően leírnom egyes gyakorlatait Hoffmannnak, nagyou sajnálnám, ha ez nem sikerült volna, mert az valóban, mit tőle láthatunk, már csakugyan megörökítendő; vannak különben itt Bécsben többen magyar velocipedistáink közül, nagy szolgálatot tenne vele, ha igazi szakértelemmel részletesebben ismertetné Hoffmann productioit.

Porzolt Benő.

Az athletika dieséréte.

— Váró Ferencz igazg. tanár felolvasása. —

(Folytatása.)

— Jó, hogy itt vannak. S bárcsak sikerülne nekik mindenütt, a hol megjelennek, az athletika eszméjét felfrissíteniök, terjeszteniök, tudatosabbá, sőt mentől népszerűbbé, közönségesebbé tenniök. Napjainkban, azt hiszem, ennek nagyobb szükségét kell éreznünk, mint valaha. Ugy tetszik, gyakrabban kell most az elemekkel is harczolni, mint a multban; menteni tüztől vagyont, keresményt; a hol ezt nem lehet, ott legalább életét a segélyteleneknek a lángok közül; védeni szakadástól árvizek gátjait, éberséggel, merészséggel, lélekjelenléttel, kubikos munkával — szélben, esőben, sárban, álmatlanul: az athletát szólítják az ügyek élére, vezetésére. A hívó szózatnak talán hangsúlyát megadni akarta a magyar képviselőház minapi elismerésével az árvizek elleni védekezés hősiessége iránt. — Az athléta nemzedéket 19 évtől 42-ig inti készenlétre fegyveres zörgése a határon. Ott a haza és a trón, egy ujkori tatár pusztítás gátján, nem csupán a fegyverfogható legények óriás számát várja, hanem — mentől nagyobb számmal — testben, erkölcsben öntudatosan edzett férfiakat. — S hát nem athletai tulajdonokra van-e szükség a közélet erkölcsi területén is? Önuralom, feddhetetlenség, becsület és igazság védelmezése által hatalmat gyakorolni, imponálni: ez is csak athletai hivatás, hősi szerep. Mert az athléta teljes mivolta szerint, egész lényében gentleman. Ezen tulajdonság nélkül nem ismerősünk az athléta, a mint hogy a hellén sem bocsátotta volna az olympiai porondra. Tehát gentleman, a kinek a test edzése által is pánczélzott erkölcsi kvalifikációja, hősiessége van. Ezen értelemben jelentette ki magát országra szóló méltósággal a K. A. C. nemes agg elnöke, január 30-án felolvasott beszédében, magas, eszményi mértékét állítván fel a gentleman athletának.

„A valódi gentlemant képező tulajdonságok között — úgymond a legnemesebb arisztokrata — első sorba helyezem az erkölcsi, a morális műveltség azon feltételét, mely a szenvedélyek megzabolását, ezek kitöréseinek elfojtását kívánja. Ez az erkölcsi műveltség legmagasabb fokozata; a ki erre emelkedni nem tud, az nem gentleman.“

„Az erkölcsi műveltség második feltétele a feddhetetlen karakter. Feddhetetlen karakter előttem az, mely az igazság útjait soha sem hagyja el, melyet sem önérdék, sem nyereszkedési vágy, sem hiúság és szenvedélyek az igazság útjáról el nem tántoríthatnak és annak gyanuját is kerüli, mi reá homályt vethetne. Nem elég az igazságnak törvénszabta útjain nem ingadoznunk, hanem megkívánom a valódi gentlemantól, hogy egy finom érzés sugalmait követve, a méltányosság és észjog intéseinek is, önkénytelen, semminemű pressziót nem várva, megfelelni törekedjék.“

„Méltányolni tudom továbbá, ha a közvélemény tekintélyét felismerve, ennek terén népszerűséget kiérdemelni törekszik, mert e nélkül a közélet mozgalmaira üdvös befolyást nem gyakorolhat. De a ki bókokkal, hizelgésekkel azért kedveskedik a hatalmasoknak, hogy ezek gyengeségeit önérdékében kiaknázza; ki ámitásokkal környezi a népet, hogy mozgalmi között pozíciót foglalhasson, az ilyenekkel nem becsüli az embert, hanem sérti az emberiség tekintélyét.“

„Kiemelem továbbá a gentlemannek azon nemes feladatát, mely által a gyámoltalannak méltatlan bánalmaktól oltalmazására minden időben, minden körülmények között szóval és tettel fellépni hivatva kell, hogy érezze magát.“

Ime, a legperfektebb erkölcsi atletika, mely azonban megfelelő testi atletika nélkül nem is képzelhető. A szívbeli derékségnek, a férfiú ezen lelki tökélyének, biztos otthona csak az edzett test lehet. Nem vezet-e vissza a nagy Hunyadi jellemfejlődését is az aranyjú monda már gyermekkorabeli atletikai kalandokra; midőn a menekülő farkast lóháton szorítja, üzi; majd gyalog szállva a sűrűben mind nyomán van,

— — le a völgynek, fel a hegyre,
Vadcsapáson, vizomláson veri, vágja, üzi egyre;
S míg az állat piheg, fárad: nem az ifjú, noha gyermek:
Martalékát addig üzi, míg ledobban s vár kegyelmet.
A királyhoz és urához rabul vonja szégyenszemre.

Csak a sikerült testi erőfeszítés gyönyörözete gerjeszthet a lélekben, egész biztossággal, vágyat, az akarat-erő hasonló sikereire. Mert a lélek összhangozni kénytelen a testtel. Az erkölcsi képességek alapjai a testi képességek. A ki testi erőt, üdeséget sohasem érzett, attól a lelki erő és frissesség is idegen. Valaki amazt biztosítja, az megszerzi magának emezt is. A testi atletika gyakorlatai, az izmok megfeszített, de arányos munkája, erő-forgalma, megélnéltik szerveink: tüdő, gyomor, szív s véretek működését. Ki nem tapasztalta magán? Szerveink élénkebb anyagforgalma, az ideg-szálak útján, gyönyörözete üzen az agyba, a léleknek. Ki nem tapasztalta? Ez a gyönyörözete pedig, mint a nap melege, mely jeget olvaszt, felhőt oszlat, virágot fakaszt, úgy változtatja meg lelkünk előbbi hangulatát, színét, egész láthatárát. Oszlik, ha volt, csüggedésünk, helyén bátorság fakad; nyíltság váltja fel az iménti zárkozottságot; szabadságvágyunk, szabadságszeretetünk kibontakozik rügyéből — márczius idusa a lélekben; az emberekben jobban bizunk, mert jobban bízunk magunkban is; könnyebben bocsátunk meg az ellenünk vétőnek, mert nem szorulunk a bosszuállás gyönyörére; tűnnek kételyeink, erősödik hitünk feltételeink diadala felől, mert érezzük sikeres megállásunkat a külső világgal szemben. Ki nem tapasztalta?

(Vége következik.)

KÜLÖNFÉLÉK.

Kérelem és figyelmeztetés!

T. olvasóinkat, tisztelettel kérjük az előfizetési ár (negyedévre 1 frt) sürgős beküldésére, hogy a lap expedálásában semmi fennakadás se álljon be.

Mutatványszámokkal szívesen szolgálunk.

Elmaradt példányok reklamációja a kiadó-hivatalhoz (VII. ker. akácza-utca 7. sz.) intézendő.

József főherceg a pécsi atletáknál. Kellemes meglepetés érte a napokban a pécsi atletikai club nyári helyiségében véletlenül jelenlevő tagokat, József főherceg kitüntető megjelenésével. Ő Fenségét a club elnöke Bartosságh Imre megyei főjegyző fogadta lelkes szavakkal, köszönetet fejezve ki a magas látogatásért, melylyel a pécsi atletikai clubot kitüntette. A helyiség megtekintése után Ő Fensége óhajára az elnök által felkért Liszkay Bálint egyleti alelnök és dr. Egry Béla egyleti titkár mutatták be a haladottabb vívási gyakorlatot, hat „volt“-ból álló egész testre való matchet

csinálva, Ő Fensége magas meglegedését fejezte ki a sikerült küzdelemért, majd a kezdők részéről Littke Jenő és Szinkovits Károly mutattak szintén jól sikerült manchette vívást. Ő fensége a vendégkönyvbe beírva nevét a jelenlevők zajos éljenzése mellett hagyta el a helyiséget, örömet hagyva hátra a club tagjainál a magas kitüntető látogatásért.

Minden
szerkezetű

legjobb minőségű

Velocipédek

a legjutányosabban kaphatók

Herbster Károly 3. SZ.
gépésznel,
BUDAPEST, Károly - körut

VARRÓGÉP-RAKTÁR.

1888 évi legújabb árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek. 4—5

Skiff verseny Budapesten. A nemzeti hajósegylet vándor díjjáért a verseny e hó folyamán megtörtént. Kevés érdeklődés mellett volt a match, ketten neveztek, s indultak a szép díjjért, Csik J. a nemzeti hajósegylet tagja és Stettner L. a Neptun evezősegylet tagja: Csik roppant erővel, de még nem teljes correctséggel evezett s könnyen győzött ellenfelével szemben.

A magy. kir. 1-ső honvéd kerület és a cs. k. 86. és 68-dik gyalogezredek tisztai egyenruházat szállítója.

A budapesti 1885-ki országos kiállítás ERŐDM JELÉLÉSE ROSENTHAL H. Trieszti kiállítás ARANY ÉREM.

BUDAPEST, Gizella-tér 1. sz. (Haas-féle palota).

Mindennemű **katonai** és **hivatalnoki** szintegy **egyleti**

EGYENRUHA ÉS HADI FELSZERELÉSEK GYÁRA

A nagyméltóságú m. k. honvédelmi, kereskedelmi és belügyminiszteriumok felszerelési szükséglet szállítója.

Gyár: Szondy-utca 53. sz.

A kincstári és közalapítványi erdőtisztek egyenruhájának a nagyméltóságú miniszterium által megbízott szállítója. 11—13

Magyar vívómesterek vándorlása. A mi vívómestereink azt a kis szabad időt mit rendes lakóhelyeiken a holt évad beálltával nyernek részint önképzésre, részint más vidéki városokban adott tanításra fordítják. Jó nevű vívómesterünk Sztrakay Norbert mint már irtuk eddig Érsekújváron volt, jelenleg

Aradon tanítja a fiatalságot a kardvívás mesterségére. Fodor Károly fővárosi vívómester pedig hosszabb tanulmány körútra indult külföldre Benedek Gyula szabadkai vívómester pedig ismét felkeresi Pécs városát, hol nemcsak a vívás tanítását folytatja, de két havi lent tartózkodása ideje alatt átveszi a pécsi atletikai club művezetését is, és a tagoknak a szeptember 2-ki őszi versenyre való előkészítését (training).

A budapesti kerékpár-egylet legutóbb tartott ülésében Jászapáti Kaszás Istvánt választotta meg kapitányává.

Gyászír. Dr. Torday Ferencz egyetemi magántanár a testgyakorlati ügynek egyik leghivatottabb férfia hosszas betegség után meghalt. Mély fájdalommal vettük e hirt, súlyos csapás érte halálával a tornászatot is; őszinte részvéttel mondunk örök búcsút a korán elhunyt nemes férfiúnak.

A budapesti kerékpár-egyesület három tagja: Bokelberg Ede, ifj. Szikszay Ferencz és Elemér nagy útra vállalkoztak. Beutazzák vasparipán a Tatra vidékeit s Galiczián és Lengyelországon keresztül térnek ismét vissza.

Kihívás box-versenyre. Félreértések kikerülése végett e helyütt is nyilatkozatni óhajtom, hogy a „Herkules“ lap utóbbi számában tett kihívásban a keztyű nélküli box-matchet, csak mint legsúlyosabb feltételt tettem; a versenyt azonban hajlandó voltam tömött keztyűvel is elfogadni, miről az ügybeni meg-

bizottaim több ízben adtak nyilatkozatot Asbóth Jenő úr megbizottai előtt. Budapest, 1888. június 16.

Antal H. Jenő.

A magunk részéről is ki kell nyilatkoztatnunk, hogy Antal úr a mi felszólításunkra azonnal kész volt a keztyű nélküli mérkőzést mint helytelent elejteni és keztyűvel boxolni.

Szerk.

A „Herkules“ előfizetési ára:

egy negyed évre . . . . . 1 frt.

fél évre . . . . . 2 „

egész évre . . . . . 4 „

Az előfizetési pénz a „Herkules“ szerkesztőségéhez (Akácfa-utca 7. sz.) küldendő.

Szerkesztői üzenet. Dr. E. B. Pécs. Tisztelettel értesitem, hogy eddig lejárt idő az ez évi félév.

„HERKULES NAPTÁR“

Aug. 19. A pécsi atletikai club verseny-gyaloglása. Szeptember 30. Velociped-verseny Bécsben.

Kiadják: Porzsolts testvérek.

Tartalom: Magyarok győzelme Bécsben. Porzsolts Benő-től. — Sportpavillon a bécsi iparkiallitáson. Schwanda Gusztáv-tól. — Verseny-gyaloglás. Dr. Egyri Bélá-tól. — Torna-ünnepély Debreczenben. Debreczeni-től. — A bécsi Regatta Bartay Oszkár-tól. — Gymnazialis torna-athleta ünnepély. P. Gy.-től. — Egy művelocipedista. B. Nagy Sándor-tól. — Az atletika dícsérete (Folytatás.) Váro Ferencz-től. — Külömfélék. — Hirdetések.

A tavaszi és nyári sport-saisonra

a legujabb divatu minták érkeztek!

Az **ATHLETA, VELOCIPÉD, TOURISTA,** torna, vivó, lovagló stb. sport üzöi számára. **VERSENY-ÖLTÖNYÖK, TRICOT-INGEK** és **HARISNYÁK** mindenféle színben és alakban.

A sport-versenyek összes kellékei:

sportverseny-sapkák, verseny- és training-
ingek, torna cipök, verseny-nadrágok, sport-
övek, sport-szövetek a legnagyobb választékban s
a legjutányosabb árak mellett kaphatók

Sigmund József

vászon, kész fehérenmű-, szövött és rövidáru-raktárában,

Budapest, IV. kerület, városház-utca 2-4. szám.

Testgyakorló és sportegyletek egyenruházati kellékei megrendelés szerint készíttetnek egy színben, vagy csikosan.

Az iskolai tornázás egyenruházati cikkeinek s **Dr. Jaeger Gusztáv** normál alsóruházatának, valamint a családi életben használatban levő vászon-, kész fehérenmű-, szövött és rövidáru raktára.

Kívánatra mintákkal és árjegyzékkel postafordultával és bérmentve szolgálók.

10-22